

LICHAMELIJKE OPVOEDING

KONINKLIJKE VERENIGING VAN LERAREN LICHAMELIJKE OPVOEDING

Topic: Bewegmanagement en bewegingsonderwijs

Jaargang 94

Notulen voorjaarsvergadering

25 augustus 2006

Programma studiedag basisonderwijs

Verslag van de Papendaldagen afdeling Gelre

9

**GYM
MOET**

www.kvlo.nl

TRENOMAT SCHEIDINGSWANDEN

De nieuwste generatie zaalscheidingen Trenomat Acoustic®

- Geluidsreductie en geluidsabsorptie in **alle** zaal delen door **nieuw** akoestisch wandmateriaal!
- Ook voor renovatie en verbeteren van de akoestiek in bestaande accommodaties!

De Graaf en van Stijn B.V.
Postbus 32
2420 AA Nieuwkoop
Tel: (0172) 57 97 20
Fax: (0172) 57 26 70
www.trenomat.nl
info@trenomat.nl

Brezo Kampen

schoolkleding.nl

Haatlanderijk 22, 8263 AR Kampen
Tel. 038 - 333 15 35 / Fax 038 - 333 10 91
E-mail: brezo@hetnet.nl / Website: www.brezo.nl

Duke Travel www.duketraavel.nl		Tel : 0227-549450 Fax : 0227-549465 E-mail : info@duketraavel.nl Adres : Kluiten 1, 1674 NM
STEDENREIZEN	SPORT / ACTIEF	WINTERSPORT

centrum voor
NASCHOLING
AMSTERDAM

VEELZIJDIG IN ONDERWIJSVERBETERING

25 JAAR OPLEIDING BEGELEIDER IN HET ONDERWIJS

Tijd voor een feestje!

Secretariaat
Rochelle Kenswiel
E rochelle@cna.uva.nl
T 020 525 1315
www.cna.uva.nl

In 1981 startte in Amsterdam de eerste cursusgroep Leerlingbegeleiding/Schooldecaanaat (LBSD).
Op **6 oktober** aanstaande vieren wij het 25-jarige bestaan van de opleiding voor alle (oud-)opleiders en (oud-)cursisten.
De jubileumviering heeft als thema **Met het oog op ontwikkeling**.
Het inhoudelijke programma in de vorm van een symposium duurt van 14.00 – 17.00 uur gevolgd door een overheerlijk buffet. We eindigen de viering met een dansfeest!
Alle (oud-) cursisten zijn van harte welkom.

Meld u aan bij het secretariaat, dan krijgt u het definitieve programma en nadere informatie binnenkort toegestuurd.

Zeg het voort!

Namens het team Begeleider in het Onderwijs
Joop van der Sman (teamcoördinator)

UvA HvA

INHOUD

TOPIC: BEWEEGMANAGEMENT EN BEWEGINGSONDERWIJS

Door allerlei invloeden en ontwikkelingen verandert ons vak. Dat betekent dat ook de opleiding mee dient te gaan door aanpassing van het curriculum. In dit topic enkele voorbeelden van de veranderende taken van de docent. In een later stadium hopen we te belichten hoe de ALO's op deze ontwikkelingen inspelen.

6 COMBINEER EN SCOOR!

Dayenne L'abée

10 SPORTSTIMULERING IN AMSTERDAM

Femke Geurts

13 'GET UP IS EEN COOL PROGRAMMA!'

Monica Hols

16 'SPORT MOET UIT HOKJES'

Monica Hols

40 DE DOCENT LO ALS BEGELEIDER

De vakleerkracht ziet de leerlingen vaak op een heel andere manier dan de theorie-docent. Zeker bij ons vak kunnen die verschillen groot zijn. We staan letterlijk heel dicht bij de leerling. Hierdoor hebben we over het algemeen makkelijk(er) toegang tot die leerling. Maar ons vak kan ook averechts werken als we er niet de goede invulling aan geven. Over het scheppen van een veilig klimaat en de rol van begeleider.

Joop van der Sman

44 HET NUTTIGE MET HET AANGENAME VERENIGEN

De nascholingen van de diverse afdelingen zijn weer achter de rug en de verslagen binnen. Het geeft weer een mooie doorkijk over wat leeft binnen de afdelingen. Daarnaast is natuurlijk het reüniekarakter niet onbelangrijk. Een kijkje in de keuken van afdeling Gelre

George Knaapen

19 PRAKTIJK

20 Zelfontdekkend leren op de klimwand (1)
Frans Melskens

24 Circus in het voortgezet onderwijs
Anne Kuipers

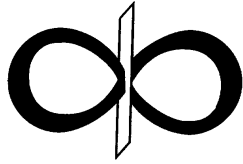
28 Zwaaien in het onderwijs of onderwijs in het zwaaien (5)
Joris Hoeboer e.a.

De artikelen zijn te downloaden op www.gymleraren.nl

OMSLAGFOTO: ANITA RIEMERSMA

**IS DAT KIND
OVERBEWEEGLIJK?
DRUK EN ONHANDIG?
'ACHTER' MET SCHRIJVEN?**

**DE OORZAAK KAN EEN
BEWEGINGSACHTERSTAND ZIJN.**

Het Centrum voor M.R.T. in Drunen start in het schooljaar 2006/2007
een **oriëntatiecursus** en een **opleiding**

MOTORISCHE REMEDIAL TEACHING

Beide cursussen zijn bestemd voor eenieder, die beroepsmatig belangstelling heeft voor Motorische Remedial Teaching. De oriëntatiecursus laat mensen kennis maken met deze problematiek bij kinderen en de opleiding is bedoeld voor diegenen, die MRTer willen worden of MRT in hun beroep willen integreren.

De **Oriëntatiecursus** start in januari 2007 op dinsdagavond.
De cursus is op 10 avonden.
De kosten bedragen € 300,-

De **Opleiding** start in januari 2007 en duurt tot juli 2008.
De opleiding vindt plaats op donderdag; dertig avonden
en op 6 woensdagen
De kosten bedragen € 1.550,-

CENTRUM VOOR MRT

Jeanne Smits
Cursuslocatie: BS. De Wegwijzer Drunen
Kantoor: v.Doorenstraat 18 5038 VK Tilburg
Telefoon 013 - 5368043
e-mail mrt-jeannesmits@hetnet.nl

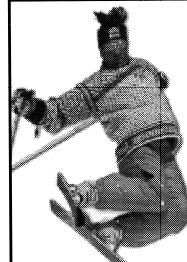
ZWERFSPORT OUTDOOR

Nieuw & voordelig!

Naast compleet georganiseerde werkweken
nu ook **"Doe het zelf" werkweken**.
Materiaalverhuur op onze 5 locaties in België
(Coo/Hotton), Duitsland, Nederland en Frankrijk.
Het grootste aanbod van outdoor & cultuur locaties.

www.zwerfsport.nl, info@zwerfsport.nl,
Tel 023-562 8370

Wintersporten met school?

- > Verzorgde reizen naar alle wintersportlanden
- > Van eenvoudig tot luxe
- > Wintersport als werkweek!
- > Het gehele jaar door
- > Vanaf 15 tot 300 personen
- > Vrijplaatsen voor de begeleiders
- > Aandacht voor al uw wensen
- > Ook voor stedenreizen!
- > 25 jaar ervaring!

G2
REIZEN

Bel vandaag nog: 0341-460812
Internet: www.g2-reizen.nl

De Groepsreizen Specialist

Lancyr
Elswout

assurantiën & financiën

nva.nl

**Collectief
ziektekosten**

**KVLO
pakket
polis**

- [• auto • woonhuis
• aansprakelijkheid
• caravan • doorlopende
reis • etc, etc.]

Met hoge kortingen voor KVLO-leden • Ga naar: www.KVLOverzekerings.nl

Contactpersonen: Willem Broertjes & Eveline Balk
wbroertjes@elswoutgroep.nl & ebalk@elswoutgroep.nl

avéro | **achmea**

Lancyr Elswout
Zijlweg 314
2015 CP Haarlem
Postbus 2121
2002 CC Haarlem

Telefoon 023 - 751 00 00
Fax 023 - 751 00 01
E-mail info@elswoutgroep.nl
Internet www.elswoutgroep.nl
K.v.K. nr. 34170831

Een jaar vol plannen

EERSTE PAGINA

DOOR GERT VAN DRIEL

Het cursusjaar 2006/2007 heeft in potentie alles om een cruciaal jaar te worden in de ontwikkeling van de lichamelijke opvoeding binnen ons onderwijsstelsel. Zo neergeschreven lijken dat grote woorden, woorden die eigenlijk aan het begin van elk cursusjaar geschreven kunnen worden, of beter maar nooit geschreven kunnen worden. Toch meen ik werkelijk dat in het komende cursusjaar in bijzondere zin een beslissende wending tot stand kan worden gebracht. Een verandering die van blijvende invloed is voor de plaats en betekenis die bewegen en sport hebben op de scholen in Nederland. Dat dit een belangrijk jaar kan worden heeft alles te maken met de landelijke politieke ontwikkelingen. Zoals bekend heeft het huidige kabinet belangrijke beleidskaders uitgezet om bewegen een grotere plaats te geven in het schoolleven van elke dag.

In de Nota 'Tijd voor sport' formuleert het kabinet de ambitie om te komen tot een dagelijks aanbod van sport en bewegen op 90% van de scholen in Nederland; en dat in basisonderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs (Bve).

Met het formuleren van dit beleid erkent het kabinet dat we, zonder iets te doen, afstevenen op een aantal grote maatschappelijke problemen. Met name de toenemende invloed van informatie- en communicatietechnologie, lees het explosieve gebruik van computers, in ons hele bestaan en dus ook in het schoolbestaan van leerlingen, heeft grote gevolgen. Dit vraagt om een herbezinning op praktische ontmoeting, integratie en contact tussen mensen en in het bijzonder op een herwaardering van onze lichamelijke en beweeglijke wijze van bestaan.

Om tot een nieuwe situatie te komen hebben OCW, VWS en NOC*NSF een samenwerkingsovereenkomst gesloten, de Alliantie 'School en sport samen sterker'.

Deze alliantie kan gezien worden als het uitwerkingsplan van een grote doelstelling in het kabinetsbeleid; Jos Kusters is als programmadirecteur aangesteld voor de uitvoering van deze samenwerking en de KVLO is in meerdere programmaonderdelen een belangrijke partner. In het afgelopen jaar is de projectorganisatie - het benoemen van verantwoordelijken voor afzonderlijke programmaonderdelen - uitgewerkt en geregeld. In het komende cursusjaar moet deze projectorganisatie naar buiten treden en werkzaam worden in het veld van school en sport.

Bijzonder is daarbij het effect van de huidige landelijke politieke situatie. Door de val van het kabinet Balkenende II komen er verkiezingen in november en volgt daarop de formatie van een nieuwe regering. Voor het slagen van de plannen van het huidige kabinet is de doorvertaling van deze plannen naar het nieuwe beleid van een nieuw te vormen kabinet essentieel.

Immers iedereen is ervan overtuigd dat het formuleren van een dergelijke ambitie met betrekking tot bewegen en sport ook financiële consequenties heeft. De huidige plannen kunnen alleen slagen wanneer het lukt om deze over te dragen in omvang en prioriteit aan een nieuwe regeringsploeg.

Ieder van ons zal in de dynamiek van de landelijke verkiezingen moeten proberen om invloed uit te oefenen en in dit onderwerp mee te laten wegen in de persoonlijke, politieke stellingname bij de verkiezingen in november. Om de processen op landelijk niveau te ondersteunen is het belangrijk dat in de samenwerking binnen secties en vakgroepen strategische plannen worden gemaakt en gecommuniceerd die anticiperen op deze landelijke ontwikkelingen.

Werk aan de winkel dus.

COLOFON

LICHAMELIJKE OPVOEDING is een uitgave van de Koninklijke Vereniging van Leraren Lichamelijke Opvoeding (KVLO)

Redactie: Hans Dijkhoff (hoofddirecteur) Jacqueline Tangelder (redactiemedewerkster) **Redactieraad:** Harry Stegeman (vz), Hilde Bax, Henk Breukelman, Marianne van Bussel-Schippers, Bert Boetes, Lars Borghouts, Danny van Dijk, Ernst Hart, Maarten Massink, Chris Mooij, Eric Pardon, Jorg Radstake. **Redactieadres:** KVLO, Postbus 398, 3700 AJ Zeist, e-mail: redactie@kvlo.nl **Abonnement Lichamelijke Opvoeding:** Jaarabonnement € 55,- (buitenland € 80,-) Losse nummers € 3,- (excl. verzendkosten) **Handelsadvertenties:** Bureau Van Vliet BV, Passage 13-21, Postbus 20, 2040 AA Zandvoort. fax: 023 5717680 e-mail: zandvoort@bureauvanvliet.com www.bureauvanvliet.com **Verschijningsdata 2006:** 20 jan., 10 feb., 10 maart, 31 maart, 28 april, 19 mei, 16 juni, 7 juli, 19 aug., 9 sep., 30 sept., 21 okt., 18 nov., 9 dec. **Druk:** Drukkerij Giethoorn Ten Brink, Postbus 41, 7940 AA Meppel. Tel.: 0522 855111. **Vormgeving:** FLZZ new media solutions, Stationsweg 44a, 7941 HC Meppel. Tel.: 0522 246162. **DTP:** Jan Ottens, Drukkerij Giethoorn Ten Brink. Aanbieding en plaatsing van teksten en foto's houdt tevens mogelijk gebruik op de KVLO-website in, uiteraard met vermelding van auteur en fotograaf. Overname van artikelen is alleen toegestaan met bronvermelding en na goedkeuring van de auteur. De redactie is verantwoordelijk voor de samenstelling. Niet alle artikelen behoeven de (volledige) instemming van de redactie te hebben. Mededelingen vanwege de vereniging en artikelen, die het beleid van de vereniging raken, zijn voor verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur. **Dagelijks bestuur KVLO:** G. van Driel, voorzitter mw. drs. B. Zandstra, secretaris mw. M. G. van Bussel-Schippers, penningmeester e-mail: bestuur@kvlo.nl **De afdeling rechtspositie is dagelijks bereikbaar van 12.30 tot 16.30 uur** Bezoekadres: Zinzendorflaan 9. e-mail: irp@kvlo.nl **Ledenadministratie:** abonnementen en personeelsadvertenties: KVLO, Postbus 398, 3700 AJ Zeist. fax: 030 6912810 e-mail: ledenadm@kvlo.nl site: www.kvlo.nl Opzeggingen dienen aangetekend te geschieden vóór 1 december van het lopende jaar (kandidaatleden vóór 1 augustus). De opzeggingen worden door de KVLO bevestigd. Contributie KVLO: zie de website of neem contact op met onze ledenadministratie **Secretariaat Thomas Groepering:** Drs F. Huijboom, P. Potterstraat 26, 5143 GX Waalwijk, tel.: 0416 333022, e-mail: fred.huijboom@wxs.nl **ISSN-nummer: 0024-2810 Telefoon:** ledenadministratie 030 693 7676, algemeen 030 692 0847, Afdeling individuele rechtspositie 030 6937678

COMBINEER EN SCOOR!

Het WK is inmiddels afgelopen en, een kater of niet, de voetbaltaal zit nog in het hoofd. De taal die de vakleerkracht ongetwijfeld ook spreekt. Dit artikel gaat over de invulling van het beroep vakleerkracht bewegingsonderwijs. Het is niet onopgemerkt gebleven dat er nieuwe ontwikkelingen zijn. We spreken van een vakleerkracht nieuwe stijl, bewegingsconsulent of beweegmanager. Wat voor naam het beestje ook heeft, NISB daagt vakleerkrachten uit hun horizon te verbreden en te gaan combineren. Zet de deur van de gymzaal open, combineer met partners uit de buurt en laat de bal het werk doen. Zo score je niet alleen voor de leerlingen maar ook voor je school en de maatschappij! *Door: Dayenne L'abée*

In verschillende gemeenten zijn vakleerkrachten actief in projecten die moeten leiden tot meer en beter bewegen van de schoolgaande jeugd. Samenwerking tussen scholen en sportaanbieders is het middel om dit te bereiken. Samen kun je meer dan alleen. Sterker nog, in je eentje is het verdraaid lastig. Die samenwerking krijgt vorm in een netwerk van professionals die allen bezig zijn met sport en bewegen voor de jeugd. De vakleerkracht vervult daarin een belangrijke rol. De gemeenten Hoorn, Den Helder (PO) en Utrecht (VO) hebben

ervaring opgedaan met beweegmanagement (BM). BM is in het kort: het bij elkaar brengen van de beweegbehoefte van leerlingen met de beweegmogelijkheden op en rond de school. Zoals gezegd betekent dit een andere invulling van de functie lichamelijke opvoeder. Wat houdt dat nu precies in en wat is er aantrekkelijk aan? Het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) vroeg drie vakleerkrachten nieuwe stijl naar hun ervaringen. Aan het woord zijn Evelien Weijmer (gemeente Hoorn), Kees Doets (gemeente Den Helder) en Tijs Gerritsen (gemeente Utrecht).

Goed steunen

AFWISSELING TUSSEN BEWEGINGSONDERWIJS EN BEWEEGMANAGEMENT

'Ik vind het fijn om variatie in mijn werk te hebben. Ik wil graag meer dan alleen de gymzaal zien en zou niet van half negen tot drie willen lesgeven,' vertelt Evelien Weijmer. Het is voor haar een uitdaging om relaties aan te gaan met sportaanbieders en ouders. Naast het lesgeven is ze ook bezig met het coachen en ondersteunen van groepsleerkrachten in het geven van hun gymles. Motorische Remedial Teaching (MRT) en het organiseren van (deels naschoolse) sportstimulering behoort ook tot haar takenpakket. Evelien besteedt gemiddeld zes uur per week aan die extra taken (op één school).

In Den Helder doet Kees Doets hetzelfde als Evelien, maar hij heeft daarvoor meer uren beschikbaar. Kees coacht daarin ook nog zijn collega-vakleerkrachten (bewegingsconsulenten) op het gebied van bewegingsonderwijs en beweegmanagementstaken (BM-taken). 'Ik wil niet alleen 'lesboer' zijn, al boeit dat onderdeel van mijn werk me nog steeds heel erg', aldus Kees.

Een belangrijk onderdeel van beweegmanagement is het in kaart brengen van het beweeggedrag van leerlingen. Tijs Gerritsen: 'Wij meten ieder jaar hoeveel leerlingen bewegen. Met behulp van een beweegscan is bijvoorbeeld dit jaar duidelijk geworden dat 50% van alle meisjes op school helemaal

FOTO: JOOP VAN DE WATER VAN SPORTSERVICE DEN HELDER

Kicken!

niets doet aan sport en bewegen. De vakdocenten nemen de scoringslijsten af, de gemeente verwerkt de gegevens.' Volgend jaar zal in het programma meer aandacht zijn voor het activeren van de meiden op het Vader Rijn College.

ELKE LEERLING IN BEWEGING KRIJGEN, ZOWEL TIJDENS ALS NA SCHOOLTijd

'Het is zo leuk om te zien dat leerlingen zoveel plezier met elkaar hebben en samen naar een kampioenschap op een schooltoernooi werken,' aldus Tijs. Hij ervaart veel saamhorigheidsgevoel en merkt dat leerlingen een sterkere binding met de school krijgen.

De vakleerkracht is hét aanspreekpunt voor sport en bewegen op school. Tijs: 'Ik kan ten tijde van een schoolsporttoernooi

niet veilig door de gang van de school lopen. Leerlingen vragen me het hemd van het lijf.' Alle vragen op sport- en beweeggebied van buitenaf zouden langs de vakleerkracht moeten gaan. Hij bepaalt bijvoorbeeld of er ingegaan wordt op een verzoek van een sportvereniging voor een kennismakingscursus na schooltijd. 'Sportverenigingen bieden zichzelf aan. Samen met de trainer bespreek ik de les en geef meteen didactische tips,' vertelt Kees. Dat dit vruchten afwerpt, laat het volgende zien: 'De jeugdafdeling van mountainbikeclub DOK en de judovereniging Julianadorp waren op sterven na dood. Door samen een sportstimuleringstraject op de scholen te starten, zijn veel leerlingen lid geworden en beide clubs hebben nu zelfs een ledenstop.'

In Utrecht verloopt de samenwerking met de sportaanbieders

Naam: Kees Doets
Leeftijd: 54 jaar
Opleiding: Kweekschool, Akte-J
Woonplaats: Oudesluis
Project: Samenspel in Den Helder
Beroep: **Bewegingsconsulent**
BM-team: Bewegingsconsulenten en sportbuurtwerkers in de wijk, aangestuurd door projectleider vanuit Sportservicebureau.
Tip: 'Verbreed je horizon als het gaat om het zoeken naar nieuwe manieren van bewegen voor leerlingen. Laat leerlingen veelzijdig bewegen!'

Naam: Evelien Weijmer
Leeftijd: 26 jaar
Opleiding: ALO Amsterdam
Woonplaats: Hoorn
Project: Vakleerkracht nieuwe stijl in Hoorn op basisschool De Klipper (PO)
Beroep: **Vakleerkracht nieuwe stijl**
BM-team: Vakleerkracht en bewegingsconsulent vanuit de gemeente
Tip: 'Laat het schoolteam zien wat je doet!'

Naam: Tijs Gerritsen
Leeftijd: 27 jaar
Opleiding: ALO Amsterdam
Woonplaats: Utrecht
Project: Enjoy Sports! op Vader Rijn College in Utrecht (VO)
Beroep: **Vakdocent/bewegmanager**
BM-team: Twee vakdocenten en gemeentelijke projectleider, incidenteel aangevuld met iemand van Wijkwelzijnsorganisatie (WWO)
Tip: 'Stel je doelen niet te hoog. Begin met een klein aanbod voor een beperkte groep leerlingen. Laat leerlingen zelf om meer aanbod vragen.'

nog niet zo soepel. Tijs licht toe: 'Sportverenigingen in de wijk hebben vaak al genoeg jeugdleden of weten niet goed wat ze met de vmbo-leerlingen aan moeten. Ze staan daardoor niet direct te springen om een kennismakingscursus te verzorgen.' Dit heeft ertoe geleid dat de school vooral het naschoolse sport- en beweegaanbod aanbiedt. Tijs: 'Er is, vooral in het begin van het schooljaar, veel animo voor de woensdagmiddag sportinstuif en de schoolsporttoernooien. Nu heeft de vaksectie nog een grote uitvoerende rol. In de toekomst moet dat een meer coördinerende rol zijn. Wij zien graag dat de sportverenigingen de uitvoering overnemen.'

VAN VRIJWILLIGERSWERK NAAR BETAALDE JOB

Kees: 'Ik vind dat je als vakleerkracht de leerlingen een veelzijdig sport- en beweegaanbod moet bieden. Dat betekent dat je soms wat verder dan je eigen wereld van bewegingsonderwijs moet kijken.' Bijvoorbeeld door je leerlingen te laten kennismaken met sporten die in de buurt te doen zijn. 'In Den Helder is zoveel water, waarom zou je niet iets doen met surfen,' aldus Kees.

Gemeenten zijn gebaat met sportstimulering vanuit school en zijn daarom in veel gevallen bereid om scholen hierin tegemoet te komen. In het geval van de gemeente Hoorn betaalt de gemeente het schoolbestuur voor de BM-taken die de vakleerkracht nieuwe stijl uitvoert.

In het verleden staken enthousiaste vakleerkrachten vaak eigen tijd in het warm maken van leerlingen voor sport en bewegen in hun vrijetijd. Om niet afhankelijk te zijn van deze enthousiaste 'gekken' met hun opgebouwde netwerk en knowhow is beweegmanagement juist ontwikkeld.

Toch neemt dat niet weg dat de vakdocent een uitermate geschikte persoon is om BM-taken op zich te nemen. Tijs: 'De vakdocent kan een leerling dat laatste zetje richting de sportvereniging geven. Hij weet doorgaans goed in te spelen op de interesse van de leerling.'

Evelien merkt echter dat het lastig is om het aantal uren dat je in beweegmanagement stopt goed te bewaken. 'Omdat je ook 's avonds enkele telefoontjes pleegt en in het weekend vaak actief bent, is het lastig om in de gaten te houden hoeveel uren je daadwerkelijk besteedt. Het zijn minder afgebakende taken dan het geven van gym.'

TEAMWORK

Door haar BM-taken kwam Evelien meer in contact met het hele schoolteam. 'Ze weten waar ik mee bezig ben en worden betrokken bij de begeleiding van leerlingen bij schoolsporttoernooien. Je bent niet meer die passant op school die alleen voor de gymlessen komt.'

Het BM-team in Hoorn bestaat nu nog uit twee personen maar dat gaat in de toekomst veranderen. Evelien: 'Straks gaan we wijkgericht te werk en vormen de vakleerkrachten van alle scholen in de wijk samen met de gemeentelijke bewegingsconsulent een team. Dan hoef ik niet meer alles in mijn eentje uit te vinden.'

BEN JIJ DE TOEKOMSTIGE VAKLEERKRACHT NIEUWE STIJL?

Hoe zet je je ideeën voor beweegmanagement op school om in de praktijk? Beweegmanagement begint vaak op initiatief van de gemeente, maar kan ook vanuit school starten. Dus lijkt het je wat, overtuig je directie en het schoolbestuur van de meerwaarde. Zorg dat ook de gemeente betrokken wordt, zodat die ondermeer een rol kan spelen in de financiering van de BM-taken. Er liggen financieringsmogelijkheden binnen de BOS-impuls. Veel gemeenten hebben al een BOS-aanvraag gedaan (de deadline daarvoor is reeds verstreken), en zijn op zoek naar een concrete invulling en partners. Dat de vakleerkrachten nieuwe stijl goed werk verrichten wordt bevestigd. Kees: 'Het is natuurlijk lastig aan te tonen, maar de vakdocenten in het voortgezet onderwijs zien binnen veertien dagen welke kinderen en scholen mee hebben gedaan in het project Samenspel. Zij springen er motorisch positief uit.' In Hoorn is het aantal leerlingen dat meedoet aan schoolsport met twintig procent gestegen. Op het Vader Rijn College zijn de leerlingen trots op hun school bij een kampioenschap schoolvoetbal. Beweegmanagement in een notendop: combineren en scoren!

BEWEEGMANAGEMENT

Beweegmanagement is een project van NISB. Tot 2008 verricht NISB inspanningen om beweegmanagement (BM) breed te implementeren. Er zijn in Nederland 519 locaties (NISB 2005: 1-meting, een totaalbeeld voor Nederland. Inzicht in locaties met Beweegmanagement) waar een vorm van BM plaatsvindt. In veel gevallen speelt de vakleerkracht daar een actieve rol in. Voor het einde van dit jaar verschijnt op www.school-en-sport.nl een kaart van Nederland met daarop alle BM-locaties met contactpersonen voor meer informatie.

CORRESPONDENTIE: E.dayenne.labee@nisb.nl

T 0318 49 09 00

www.nisb.nl

SPORTSTIMULERING IN AMSTERDA

Bewegen en sporten is gezond maar bovenal leuk. Om zoveel mogelijk jongeren te bereiken om te gaan sporten, begint de kennismaking met sport vaak op school. De gemeente Amsterdam heeft daarvoor verschillende sportstimuleringsactiviteiten opgezet. Daarnaast wil ze het aanbod van georganiseerde sport voor de jeugd optimaliseren. Amsterdammers kunnen 101 verschillende sporten beoefenen. Door: Femke Geurts

Door een samenwerking met sportverenigingen en sportbuurtwerk biedt de gemeente de (jongere) Amsterdammer een breed sportaanbod. Want iedere Amsterdammer moet kunnen sporten op zijn eigen niveau, in een sport die hij zelf kiest en op het moment dat het hem het beste uitkomt. Dat is de doelstelling van de gemeente Amsterdam als het gaat om sport.

TALENT START BIJ TOPSCORE

Voor de leerlingen in het voortgezet onderwijs is er het naschoolse programma Topscore. Topscore biedt de scholieren de mogelijkheid om gratis tijdens en na schooltijd op laagdrempelige wijze kennis te maken met allerlei soorten van sport. Deelnemers aan Topscore kunnen kiezen uit een groot aantal sporten, zoals voetbal, basketbal, roeien, tennis en streetdance. Leerlingen krijgen training van professionals en spelen eerste partijtjes tegen andere deelnemers van de school, om te leren 'hoe de sport werkt'. Na een paar weken kiezen zij de sport die het beste bij ze past. In die sport mogen de leerlingen zich vervolgens 23 weken lang helemaal gaan uitleven. Hoe ziet het Topscore-jaar er uit? Na het laatste uur op school, wordt er op veel scholen een sportprogramma aangeboden waar leerlingen zich voor in kunnen schrijven. Leerlingen kunnen zich bijvoorbeeld inschrijven voor volleybal. Een jaar Topscore volleybal duurt van september tot december en van januari tot april, waarin twee keer per week getraind wordt. In het eerste deel van het programma ligt de nadruk op techniek, spelregelkennis en teamopbouw. Tegen de kerst zullen leerlingen meedoen aan het eerste grote toernooi. In het nieuwe jaar, van januari tot april, wordt het team belangrijk en worden er meer wedstrijden gespeeld. Ook maken de leerlingen een uitstapje naar een officiële wedstrijd of iets anders leuks dat bij volleybal hoort.

Bijzonder is dat de Topscore-activiteiten voor en door leerlingen worden georganiseerd. Naast het meedoen aan activiteiten kunnen de leerlingen leren een training te verzorgen of een wedstrijd te begeleiden. Met daarbij de hulp van professionele trainers van de Amsterdamse topclubs, vrijwilligers van verenigingen uit de buurt en natuurlijk de gymleraren van de school. Topscore brengt daarnaast ook scholen in contact met

sportclubs en organiseert activiteiten in de wijken van de stad.

KAMPIOEN VAN AMSTERDAM

Het Topscore-jaar, dat van september tot april loopt, wordt ieder jaar spectaculair afgesloten met de Topscore Finals. Bijna 1500 deelnemers staan in de startblokken om te strijden om kampioen van Amsterdam te worden in zijn of haar sport. Dit jaar vonden de Finals ook nog eens plaats in de Nationale Sportweek, op 21 april 2006. Sporthallen Zuid, Apollohal, Frans Otten Stadion en sportpark de Schinkel vormden het decor van dit grootse evenement. De laatste pasjes werden ingestudeerd en verder was iedereen zeer geconcentreerd om de dag als winnaar af te sluiten.

Hoe de Finals afliepen? In een afgeladen Sporthallen Zuid werden aan het eind van de middag de winnaars bekend gemaakt. Streetdancers en cheerleaders gaven hierbij nog een extra show weg. Topscore-ambassadeur en Ajax-spits Ryan Babel kwam langs om de voetballers te feliciteren en met een spetterend optreden sloot de band K-liber af.

Bijna 1500 deelnemers staan in de startblokken om te strijden om kampioen van Amsterdam te worden in zijn of haar sport

Sportiefste school van Nederland

Meer sporten en bewegen op school is in Amsterdam een geluid dat al ruim tien jaar op verschillende plekken is te beluisteren. Sporten op school is een essentieel onderdeel van een sportieve school. Dit jaar bewees één van de Topscore-scholen, de Open Schoolgemeenschap Bijlmer, hoe leuk sport is en hoe goed het geïntegreerd kan worden in het dagelijkse schoolprogramma. De OSB werd een dag voor de Topscore Finals uitgeroepen tot de Sportiefste School van Nederland, wat de Nationale Sportweek in Amsterdam natuurlijk helemaal compleet maakte.

SCHOOLSCHAATSEN

Een andere grote jaarlijks terugkerende activiteit zijn de

Amsterdamse Olympische Dagen. De Amsterdamse Olympische Dagen zijn 'kleine Olympische spelen' voor de leerlingen uit groep 7 en 8 van het basisonderwijs. Aan dit evenement doen elk jaar zo'n 3000 kinderen mee. Dit jaar is het thema van deze dagen *I love sport*, omdat sporten en vooral samen sporten gewoon heel erg leuk is en niet omdat het moet! Het project Jeugdsport in Beweging (JIB) gebruikt de Amsterdamse Olympische Dagen om het schoolsportjaar af te sluiten. JIB bestaat al tien jaar en komt voort uit de woensdagmiddagrecreatie. Het doel is om kinderen te laten kennismaken met verschillende sporten waarna ze kunnen doorstromen naar een lidmaatschap bij een sportvereniging. Dit jaar ging het schoolschaatsproject van start. Vijftig procent van de Amsterdamse kinderen blijkt niet te kunnen schaatsen. Door gebrek aan natuurijls leren de kinderen het niet meer. Dertig basisscholen besloten zich vorig jaar in te schrijven voor dit project, waarin kinderen in vier lessen kennis konden maken met het schaatsen.

KOPPELING AAN VERENIGINGEN

Basisscholen kunnen zich bij de gemeente Amsterdam inschrijven voor maximaal drie sporten per schooljaar. De Sportconsulenten Jeugd gaan vervolgens aan de slag om de scholen te koppelen aan verenigingen of, als dat niet lukt aan andere sportorganisaties of individuele trainers. In JIB kunnen twee verschillende soorten projecten plaatsvinden. De meest voorkomende vorm zijn de kennismakingslessen. Hierbij wordt een sport, tijdens twee of drie gymlessen, onder leiding van een gekwalificeerde trainer beoefend en gepromoot.

Het doorstromingsproject JIB is in 2004 in het leven geroepen om op scholen waar kinderen en ouders niet bekend zijn met de verenigingsstructuur, via extra middelen en inzet de sportparticipatie te verhogen. Zo is basisschool de Elout een doorstromingsmodule atletiek gestart in samenwerking met de atletiekvereniging in de buurt, Phanos. De kinderen doen ervaring op met tien verschillende atletiekonderdelen, zoals hoog- en verspringen, speerwerpen, horden en andere loopvormen. Er wordt tien keer in de school getraind en twee keer bij Phanos in het Olympisch stadion.

Daarnaast worden de ouders zeer nadrukkelijk betrokken bij de sportactiviteiten. Voor dit soort projecten is de koppeling aan een sportvereniging in de buurt het meest gewenst. Voordat dit traject van start gaat, wordt eerst in kaart gebracht wat er in de omgeving speelt. Daar waar het niet lukt om een geschikte vereniging te vinden, probeert het team Sportstimulering van de gemeente Amsterdam in samenwerking met Verenigingsondersteuning van de gemeente en het Sportbuurtwerk van het stadsdeel te zoeken naar mogelijkhe-

den om een dependance of nieuwe vereniging op te zetten op de schoollocatie of daar vlakbij. Ook wordt er gekeken naar de contacten die er zijn tussen scholen en andere sportaanbieders, of sportbuurtwerk actief is op de betreffende school en wat voor aanbod zij heeft en hoe de ouders staan tegenover sport.

JUMP-IN: DE KLAS BEWEEGT!

In september 2002 begon de Louis Bouwmeesterschool samen met drie andere scholen in Amsterdam aan het (op dat moment) pilotproject JUMP-in. Dit Amsterdamse initiatief van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling en de GGD had als doel kinderen tussen vier en twaalf jaar meer te laten bewegen en was er om te zorgen dat kinderen van deelnemende scholen zouden voldoen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen.

Er werden verschillende instrumenten ingezet om dit doel te bereiken. Het sporten op school is een belangrijk onderdeel van de JUMP-in. Op verschillende plaatsen werd schoolsport ingezet - zogeheten Jippie-modules, onder andere in schoolsportclubs, dependances, sportbuurtclubs en het sporten in de brede school en in de naschoolse opvang.

De klas beweegt! biedt tijdens de reguliere les bewegingstussendoortjes en ontspanningsoefeningen aan

Professionele trainers laten kinderen onder schooltijd kennismaken met uiteenlopende sporten en bieden na schooltijd activiteiten aan. Leerlingen met een (motorische) achterstand krijgen extra bewegingslessen, Club Extra. Het leerlingvolgsysteem werd ontwikkeld om de kinderen gericht te kunnen stimuleren in hun ontwikkeling op sportgebied. Leerkrachten houden deze ontwikkeling bij. De klas beweegt! is een programma dat tijdens de reguliere les bewegingstussendoortjes en ontspanningsoefeningen aanbiedt via kleurige kalenders in de klas met daarop oefeningen.

Opdrachtkaarten

Kies je kaart! is een nieuwe spelmethode met opdrachtkaarten voor in de klas en thuis. Kinderen krijgen op school opdrachtkaarten die ook mee naar huis gaan. Samen met hun ouders leren ze onder andere waarom bewegen belangrijk is en hoe je dat kunt organiseren. Interactieve voorlichting aan ouders is een belangrijk onderdeel van JUMP-in. Ouders worden structureel vanuit school geïnformeerd over hoe en waarom zij hun kind meer kunnen laten bewegen.

FOTO: HANS DIJKHOFF

Golf tijdens de verkiezing van de 'Sportiefste school'

Inmiddels zijn we al in 2006 en is JUMP-in een onderdeel van het sportstimuleringsprogramma in Amsterdam. Het doel van JUMP-in is er momenteel op gericht om in-actieven actief maken. We willen er voor zorgen dat leerlingen het leuk gaan vinden om te bewegen. De Louis Bouwmeesterschool is nog steeds een JUMP-in school, samen met ruim 20 andere scholen. Afgelopen schooljaar is de Louis Bouwmeester zelfs uitgeroepen tot de Sportiefste school van Nederland in het Primair Onderwijs. Het enthousiasme is nog steeds aanwezig en de leerlingen waren ook te vinden op de Dam in Amsterdam, strijdend met toptennisser Raemon Sluiter voor een plaatsje in het Davis Cup team.

SPORTSTIMULERING TIJDENS TOPSPORTEVENEMENTEN

In het weekend van 10 tot en met 12 februari jongstleden stond de Amsterdamse RAI in het teken van het Davis Cup-duel tussen Nederland en Rusland. Sport en Recreatie greep het evenement aan om in samenwerking met de KNLTB het tennis te promoten. Er waren 600 basisschoolkinderen van groep 6 en 7 uitgenodigd voor een Tennisclinic om ze in korte tijd het spel bij te brengen. Geen techniek en spelregels, gewoon de lol van een balletje slaan. Na de basisschoolleerlingen, was de beurt aan een grote groep leerlingen van het ROC om een tennisclinic te volgen en wedstrijden te spelen. Tenslotte mochten jongeren vanaf 12 tot en met 18 jaar, de deelnemers aan Topscore-tennis, het racket in de hand nemen. De jongeren van scholen die meedoen aan Topscore-tennis konden in de Europahal van de RAI spelen om kaartjes voor de Davis Cup. Topsporters uit Amsterdam en topsportevenementen in Amsterdam kunnen een stimulans zijn voor duizenden mensen om ook te gaan sporten of om te blijven sporten. Een directe betrokkenheid van (Amsterdamse) topsporters bij sportstimuleringsactiviteiten kan hier een extra impuls aan geven. De (tijdelijke) media-aandacht en mogelijkheden van een bezoek aan een topwedstrijd kunnen meer mensen betrekken bij de sport. De gemeente Amsterdam stemt de programmering van sportstimuleringsactiviteiten

hierop zo veel mogelijk af. Voorafgaand aan evenementen kunnen de Amsterdamse scholen kennismakingsprogramma's uitvoeren. Via grootstedelijke vakantieactiviteiten wordt extra aandacht gevestigd op topsportevenementen en na afloop van het evenement moeten de sportverenigingen in de betreffende tak van sport voorbereid zijn op de mogelijke aanwas van leden. Zo is er in de afgelopen maanden ook een sportstimuleringsactiviteit georganiseerd rond het WK honkbal en het EK turnen. Dit alles om sport te stimuleren onder de Amsterdamse jeugd.

TALENTHERKENNING

Sport daagt uit en stimuleert jong en oud tot steeds betere prestaties. Talentvolle jonge sporters – met en zonder beperking – zullen binnen de Amsterdamse sportstructuur hun weg moeten kunnen vinden naar de juiste (top)club en de beste trainingsfaciliteiten. Door op school, en in de naschoolse activiteiten een breed sportaanbod te laten verzorgen door professionele krachten wordt het mogelijk een structuur op te zetten waarin talenten worden herkend en op de juiste wijze worden begeleid naar het bij hun capaciteiten passende niveau.

BREED SPORTAANBOD

Het uiteindelijke resultaat van de sportstimulering in Amsterdam zal zijn dat er vanuit sterke moderne sportverenigingen, schoolsport met hoge kwaliteit en aansprekend sportbuurtwerk, een breed sportaanbod bestaat. Zodat iedere Amsterdammer kan sporten op het door hem of haar gewenste niveau. Het huidige Amsterdamse sportstimuleringsbeleid, vooral het ontwikkelen van een 'sportloopbaan' voor jonge sporters en het optimaliseren van de relatie breedtesport en onderwijs, vormen de basis voor de ontwikkeling in de nabije toekomst.

CORRESPONDENTIE: femkegeurts@yahoo.com

'GET UP IS EEN COOL PROGRAMMA!'

Get Up is een initiatief van een alerte zoetwarenfabrikant die met een uitgekiend bewegingsprogramma jongeren op scholen bewust probeert te maken van het feit dat bewegen écht heel leuk kan zijn. Het project wordt ondersteund door NISB, het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen. Een nieuwe trend die vooral positieve reacties ontlokt. Door: Monica Hols

Vanuit de sportzaal beneden dreunt hippe muziek. Buiten, naast de kantine, sluit het gerasp van skateboards moeiteloos aan bij de professionele dunk van een voormalige topbasketballer die ooit de sterren van de hemel speelde in de Verenigde Staten. De jongens en meiden van de vmbo-dependance van de Christelijke Scholengemeenschap Het Streek in Ede laten zich voorzichtig meeslepen met dit sportieve geweld. Het enthousiasme van de workshopleiders werkt aanstekelijk en al snel zijn de leerlingen om. Er wordt bewogen, en hoe!

MAATSCHAPPELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

Het is vrijdagochtend en Het Streek swingt de pan uit. En dat terwijl juist onder vmbo-leerlingen de bewegingsarmoede groter dan ooit is. Het is bekend dat deze groep minder sport dan jongeren van andere typen onderwijs. Eén op de drie jongeren haalt het nog niet om een half uur per dag te bewegen en dat terwijl de norm voor jongeren op een uur bewegen per dag ligt, zo blijkt uit cijfers van TNO. Het probleem wordt door de overheid erkend en er zijn vele initiatieven die moeten leiden tot structurele veranderingen. Dat een zoetwarenfabrikant zich opwerpt als initiatiefnemer, is echter nieuw. En controversieel, want waarom zou de snoepjesverkoper zich druk maken of een kind al dan niet beweegt? Voor Masterfoods – de producent van onder meer Snickers, Mars en Balisto én bedenker van Get Up – is het eigenlijk een logi-

sche stap. Channel Manager Joost van Beek legt uit: 'Ook wij kunnen onze kop niet in het zand blijven steken. Overgewicht is een probleem in onze samenleving. Zo'n drie jaar geleden hebben we binnen Masterfoods een team gevormd om eens goed na te denken wat wij hierin kunnen betekenen. De ontwikkeling van meer keuze in ons assortiment van repen was een van de eerste stappen. Omdat overgewicht vaak het resultaat is van te weinig bewegen, hebben we Get Up bedacht, een bewegingsprogramma voor jongeren vanaf 12 jaar. We hebben onze kennis van het communiceren met jongeren hierbij nu ook op een andere manier kunnen inzetten. Daarnaast hebben we voor kinderen tussen 6 en 12 jaar het project 'Lekker Buiten Spelen' ontwikkeld. Zo zijn er in verschillende wijken speeltoestellen geplaatst waardoor de kinderen gestimuleerd worden om lekker buiten te bewegen. De reacties op de programma's zijn positief. Er is geen enkel bedrijf in zoetwaren dat op deze manier zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt, wat dat betreft zijn wij voorloper.'

CONCEPT

Het concept van Get Up is helder: naast de restyling van de zoetwarenautomaat op school en het vernieuwde productaanbod, wordt een bewegingsprogramma op de school (kosteloos) aangeboden. Dit bestaat uit twee dagdelen waarin steeds drie workshops worden gegeven, voor honderdveertig leerlingen in totaal. Hierin staan de 'Urban Sports' basketbal, streetdance/breakdance en skateboarden centraal. Voor deze sporten is gekozen omdat ze aansluiten bij de leefwereld van vmbo/havo-leerlingen. De kennismaking is niet alleen leuk, maar ook functioneel want de sporten kunnen vrij eenvoudig door de jongeren zelf buiten schooltijd worden beoefend. Een team van professionele trainers verzorgt de workshops. De jeugdige en hippe uitstraling van de trainers maken het voor de leerlingen laagdrempelig om mee te doen. Na een korte introductie met swingende muziek mogen de jongeren zelf aan de slag. Zo ook in Het Streek, waar de onderbouw die ochtend het spits af mag bijten. De gymzaal is omgetoverd tot een mega dansruimte; naast de enorme speakers en de draaitafel praat DJ Trevi de workshop aan elkaar. Na de intro van 20 minuten is het aan de leerlingen om de eerste beginselen

van streetdance onder de knie te krijgen. De meiden willen wel, maar de jongens zijn normaal gesproken niet echt te porren voor bewegen op muziek – ook een lesonderdeel van de gewone lessen bewegingsonderwijs. Vandaag is het echter anders. Want als Benny Semil, de stoere streetdance trainer, daar samen met zijn vrouwelijke collega Aruna Vermeulen gewoon lekker staat te bewegen, dan kun je je als jongen ook wel op de mat vertonen! Het ziet er fantastisch uit, al die jongeren die samen toewerken naar de finale later die ochtend. Dan mogen ze namelijk gezamenlijk een act uitvoeren, eventueel met publiek. Een groepje meiden staat later giechelend aan de kant. 'Het was heel leuk, leuke muziek, leuke jongen...' Of ze zelf ook aan sport of bewegen doen? 'Zij wel, haha', is de reactie. 'Met de arm op en neer om de afstandsbediening te bedienen.' Een van de andere meiden zit op dansen twee keer per week. En verder blijft het opvallend stil als gevraagd wordt naar bewegingsactiviteiten buiten school.

'HET BEWEEGT GOED!'

Aan de kant staan ook de vakleerkrachten. Tevreden, 'want ze bewegen meer en ook goed'. Geesina Wanmaker heeft Get Up op haar school in gang gezet. Ze hoorde de kantinedames praten over de actie, keek op de site en nam vervolgens contact op met de organisatie. Wanmaker vertelt: 'Ik was eigenlijk direct enthousiast omdat het programma er zo mooi uit zag. De formulering was heel gedegen. Het klopt van begin tot eind en dat is niet altijd zo. We doen wel eens vaker mee met beweegprogramma's, jammer genoeg is de organisatie soms rommelig of ingewikkeld, en moet je met je leerlingen naar

een andere locatie en dat is niet altijd even praktisch. Get Up is voor scholen heel gemakkelijk in te plannen. Het programma is kant-en-klaar. De organisatie komt kijken of de accommodaties goed zijn en de activiteiten sluiten aan op de beleving van de leerlingen.' Wanmaker heeft er geen moeite mee dat de organisatie een snoepfabrikant is. 'De kinderen leggen de link niet want er wordt geen reclame gemaakt tijdens de dag. We hebben in de les vooraf gepraat over de actie, dat het gaat over bewegen en gezonde voeding. Het mooiste zou natuurlijk zijn dat er in de kantine op zo'n moment dan nog extra aandacht voor zou zijn. Met een stand over gezonde voeding, of vlaggen en affiches.'

De actie is op Het Streek positief ontvangen, zowel door de leerlingen als de collega's, zo vertelt Wanmaker. 'Je hoopt natuurlijk dat vooral de meiden hierdoor meer gaan bewegen. Bij de jongens gaat dat wel goed, er wordt veel gevoetbald en je ziet nu al dat ze zelf sneller de basketbal pakken om de trucjes te oefenen. Bij de meisjes is het lastiger, dat heeft toch ook te maken met de combinatie achtergrond en niveau. Vroeger – ik sta al dertig jaar voor de klas - was het geven van gym een eitje, nu niet meer. Je zou soms willen dat het bewegingsonderwijs weer gescheiden wordt gegeven, zodat zowel jongens en meiden meer aan hun trekken komen. Aan de andere kant is het samen doen ook erg belangrijk voor deze groep leerlingen. En dan zie je dat bijvoorbeeld het streetdance het heel goed doet. Wij kunnen dat niet zo goed want we zijn geen experts. Het is leuk om te zien dat de workshops een stukje kwaliteit bieden.'

DUNK EN BOARD

Buiten op plein werkt skatedocent Alrik Swagerman met een groepje van vijftien leerlingen naar een slalom toe. Het gaat goed, iedereen heeft zijn eigen board en bescherming en probeert de juiste balans en techniek toe te passen op aanwijzingen van de trainer. Zijn enthousiasme en kundigheid zijn een bron van inspiratie. Nog niet zo lang geleden was hij zelf een topskater, nu houdt hij zich meer bezig met de organisatie van toernooien, zoals het NK. 'Gaaf man, Alrik is een echte top, hij kan alles!' roept een van de jongens die zelf ook behendig met zijn board tussen de pionnen manoeuvreert. 'Ik skate al vanaf mijn zesde of zo. Op straat met vrienden, vroeger met mijn oudere broers. Ik zou wel willen dat we dit vaker op school doen, maar dan moet er wel een echte baan komen, want op de tegels is het niet ideaal, zeker niet voor de beginners.'

Net als bij het skaten gaan de leerlingen in de basketbalworkshop volledig op in de demo van trainer Alpherd Blackman. Deze voormalige topper in het Amerikaanse laat eerst even zien hoe het ook kan. Dan mogen de leerlingen zelf aan de slag en leren ze meer over sprongbalsituaties, dribbels, overtredingen, de drie secondenregel en het plezier van bewegen in teamverband. De spelvorm heet 'Get Up & Dunk' en dat betekent dat de spelers in teams van drie spelers tegen elkaar spelen. Deze vorm wordt veel op straat beoefend, en is daarom juist aantrekkelijk voor leerlingen die niet snel de aansluiting bij een vereniging zullen zoeken.

GEVOELIG

Get Up sluit aan op de overheids campagne FLASH! die wordt gecoördineerd door NISB (Nederlands Instituut voor Sport en Beweging). Deze driejarige campagne wordt gevoerd om Nederlanders in beweging te krijgen. NISB en Masterfoods werken samen in het Get UP-programma. Helene Baarda van NISB vertelt over deze samenwerking: 'We zijn op zichzelf altijd blij met organisaties die zich inzetten voor deze zaak. Toen wij de vraag kregen om als partner van Masterfoods onze kennis en ervaring te delen, realiseerden we ons wel dat het een gevoelige vraag was. Daarom hebben we dit eerst aan

betrokken instanties voorgelegd. Het was voor ons heel belangrijk dat er geen verkapte reclame voor chocola zou worden gemaakt of dat er chocola zou worden uitgedeeld. Uiteindelijk is ons gezegd 'experimenteer maar' en de ervaring leert dat het een goede actie is.' Het bewegingsprogramma past goed bij de manier waarop de NISB denkt hoe je sport bij jongeren moet introduceren. Baarda: 'Het is inhoudelijk zo opgezet dat het ook de inactieve jongeren bereikt. We krijgen wel eens de kritiek dat het een eenmalige actie is. Maar het is een feit dat er steeds meer 'hapsnap' activiteiten op scholen plaatsvinden in de vorm van clinics of workshops. Toch moet je dit zien als onderdeel van een reeks van sportieve activiteiten binnen een school. Al met al schenken steeds meer vmbo-scholen gelukkig aandacht aan structureel extra sport- en beweegbeleid.' NISB evalueert de dag bij directie en de leerlingen. Ook wordt gewerkt aan een lesprogramma voor scholen die daarmee een follow-up creëren. Of Het Streek iets aan een follow-up gaat doen, is nog niet bekend. Wel is duidelijk dat meer dan honderd jongeren vandaag hebben kunnen ervaren dan bewegen leuk is. Maar dan wel op een eigentijdse, hippe manier.

Foto's: Archief Masterfoods

CORRESPONDENTIE: juul.vanrijn@nisb.nl

T 0318 49 09 00

www.nisb.nl

'SPORT MOET UIT DE HOKJES!'

ARNHEM – Sportkennismaking via het onderwijs, dát was het onderwerp van gesprek tijdens de expertmeeting van 17 januari jl., gehouden op Papendal. Ruim 40 deskundigen discussieerden over de inhoud en de verspreiding van kennismakingsprojecten, en vooral ook over de rol van de verschillende partners in dit werkgebied. Door: Monica Hols en Chris Mooij

Beleidsmakers en andere betrokkenen vanuit het onderwijs, de sportbonden en de (lokale) overheden waren het eens over de noodzaak om meer samen te werken. Gymzalen die overdag leeg staan, events op scholen waarin verschillende sporten worden geïntroduceerd, sportbonden die met lesmappen sportkennismaking op gang brengen... met een beetje creativiteit en goede wil is veel mogelijk op het gebied van sportkennismaking.

SAMENWERKING CENTRAAL TIJDENS EXPERTMEETING SPORTKENNISMAKING

De bereidheid is er, zo bleek ook uit deze derde expertmeeting. Chris Mooij (SLO) opende namens de organisatie de expertmeeting. Het is een initiatief van een werkgroep samengesteld uit professionals vanuit NOC*NSF, KVLO, NISB en SLO. Mooij benadrukte dat de werkgroep vooral naar de inhoud blijft kijken. 'Wat gaan we de kinderen aanbieden, dat is belangrijk. Actueel gezien is er aandacht voor jeugd vanuit gezondheidsoogpunten. Naast voeding gaat het dan toch ook om actieve en betekenisvolle bewegingsactiviteiten.'

De inleiding werd gehouden door Theo Joosten van NOC*NSF en Jos Kusters, programmadirecteur van de alliantie School en Sport; een initiatief van NOC*NSF en de ministeries van OCW en VWS. Naast de uitleg van de huidige stand van zaken van NOC*NSF en de Alliantie, hielden beiden een vurig pleidooi om school en sport te verankeren. Kusters: 'In 2010 kan op 90 procent van alle scholen elke leerling dagelijks sporten. Wij willen een structurele verankering van school en sport. Daar zijn extra investeringen voor nodig. Daarvoor moeten we niet alleen naar de overheid kijken want het is ons aller uitdaging. Er moet een modernisering van het sportaanbod plaatsvinden. Wij stellen als doel dat in 2008 veertig bonden een passend sportaanbod hebben, en dat geldt ook voor 2000 verenigingen. Sport moet uit de hokjes!'

Theo Joosten spreekt over het belang om kinderen enthousiast te maken voor sport. NOC*NSF vertegenwoordigt 88 sportbonden en heeft 4.9 miljoen leden. Door bezuinigingen moet er een andere koers worden gevaren. Relatief gezien neemt het aantal leden af en dat moet veranderen, aldus Joosten. 'We kunnen niet alles alleen, tot dit besef zijn we gekomen toen de bezuinigingen ons troffen. We moeten samenwerken en dat

sluit aan bij de politieke ambities.' NOC*NSF heeft een strategisch marketingplan opgesteld waarin gesteld wordt dat er een cultuuromslag moet plaatsvinden. Nu is het sportaanbod te weinig flexibel en slechts aanbodgericht. De organisatie gaat inzetten op een vraaggericht aanbod om mensen aan boord te houden. Binnenkort gaan 24 bonden volgens de nieuwe lijn aan het werk.

BASKETBAL LESKAARTEN

Met behulp van leskaarten tijdens een praktijkles kennismaking basketbal kon een deel van de groep ervaren hoe een sportkennismaking er uit ziet. In de gymzaal was een circuit opgesteld. De lesmap is ontwikkeld door de Nederlandse Basketball Bond (NBB) in samenwerking met de SLO. Deze map is bruikbaar op school, buiten school en binnen de vereniging, in de drie fases dus. De map is zo gemaakt dat alle kinderen vanaf groep 6 mee kunnen doen. De map past in een grotere serie waar ook de lesmappen van korfbal, handbal en tafeltennis bij horen. Iedereen is enthousiast over het systeem. Het is gebruiksvriendelijk, afgestemd op de leerlijnen voor bewegingsonderwijs en bruikbaar voor zowel school als de vereniging.

ANDERE STRUCTUREN

Sportkennismaking via andere organisaties, dát kan ook. Dirma Eisenga en Joost Hofman gaven leiding aan de workshop namens de Koninklijke Nederlandse Klim- en Bergsport Vereniging (NKBV). De structuur binnen de NKBV is duidelijk anders is dan bij de meeste andere sportbonden, omdat er slechts 20 (onder)verenigingen zijn. Een sportkennismaking op school zal niet zo snel tot stand komen via een club. Het zijn vooral de klimcentra die de contacten met scholen hebben. Het ontbreekt de school vaak aan financiën om naar een klimhal toe te gaan of een mobiele klimwand in te schakelen. 'Dus bieden we klimmen aan in de gymzaal, met gebruik van wandrekken, touwen enzovoorts', aldus Eisenga. 'Net als bijvoorbeeld basketbal hebben we een kennismakingsaanbod in drie fasen: binnenschools, naschools en buitenschools. Voor het klimmen loopt dit traject van de gymzaal, via een eventuele klimwand op school, naar een klimhal. Verder weten we dat de NeVoBo zich richt op jongeren van 14 tot 18 jaar en een

FOTO: ANITA RIEVERSMA

volleybaltoernooi aankleedt met side-events zoals muziek of dance. Wie weet wordt klimmen een van die side-events!

VERSPREIDING

Het Nederlandse Handbal Verbond heeft ervaring met het inzetten van de lesmap kennismaken met handbal. Over het succes van de lesmap werd meer verteld in de derde workshop. Voor de handbalbond was het bijna noodzaak dat iets werd gedaan om handbal als spel weer een plaats te geven in reguliere sportlessen op scholen. Martin Booiman van de bond: 'Als vakleerkracht kies je niet snel voor handbal, omdat dit spel lastig te organiseren is met 30 kinderen in een gymlokaal. De lesmap heeft hier verandering in gebracht. Met nieuwe spelvormen is de les attractiever en hebben de leerlingen meer plezier.' Inmiddels zijn er 1000 mappen uitgezet en is een nieuwe oplage gedrukt. De map is verstuurd naar elke handbalvereniging met een begeleidende brief. De verschillende clusters van verenigingen in het land is uitleg gegeven over het gebruik van de lesmap en op een landelijk congres hebben deelnemers in een workshop de lesmap leren kennen. Scholen krijgen de lesmap aangereikt wanneer zij deelnemen aan workshops. De judobond regelt het iets anders. Deze bond ontwikkelt ook leskaarten samen met SLO en steun van NOC*NSF. Zij benadert scholen rechtstreeks via schoolbesturen en zorgt zonnig ook voor judopakken.

STRUCTUREEL EN INCIDENTEEL

Voor het middagprogramma kregen de deelnemers de opdracht mee om in drie groepen door te gaan op wat er die ochtend is besproken in de verschillende workshops. In de kleine groepjes werd gesproken over ervaringen, de knelpunten en vooral over welke oplossingen een kans maken. Hoe houd je de oudere jeugd bij de club ('betaal ze op zaterdag een

onkostenvergoeding gelijk aan een baantje') en kun je sportstimulering structureel wegzetten (de grote gemeenten lukt het aardig, maar de kleinere hebben er veel moeite mee). Er wordt gediscussieerd over de BOS-impuls die volgens velen weinig structureel is, en over het zapedrag van de jeugd. Ook het kader, zowel op school als bij de vereniging, is een veel besproken onderwerp. Het gebeurt bijvoorbeeld dat de sportkennismaking op scholen succesvol verloopt, maar dat er een knelpunt ligt in de doorstroming naar de vereniging omdat deze het kader mist om het goed te organiseren. Ook zijn jeugdtrainers vaak niet opgeleid om de aansluiting goed op te kunnen vangen.

Een groep praatte over de mogelijkheden om leerlingen van het voortgezet onderwijs in te zetten, bijvoorbeeld LO2-leerlingen of van SDV. Samenwerken met andere verenigingen is ook een oplossing. Studeer op andersoortige modellen en ga de samenwerking met school aan. Voorbeelden: een mega event op school, aan schoolgebonden competities of alternatieve vormen van lidmaatschap. Zorg voor in ieder geval één professionele trainer binnen een groot samenwerkingsverband. Andere trainers kunnen meelopen en vervolgens bij de verschillende takken van sport aan de slag gaan. Verenigingen hebben een manager nodig die de professionaliteit kan waarborgen, zo wordt geopperd. Een laatste rondje om de reacties te peilen levert positieve geluiden op: 'We praten nu eindelijk realistisch, dus ook over problemen. Hierdoor kun je ook over oplossingen na gaan denken.' Ieder lijkt het belang van samenwerking in te zien. Of dat nu uit noodzaak of vrije wil is. En over de afstemming, de rol van de ouders, het al dan niet professionele kader, de aansluiting school op vereniging, het accommodatiebeleid en andere knelpunten... daar zal ongetwijfeld in een volgende meeting verder over worden gesproken.

Een uitgebreid verslag is op te vragen bij het onderstaande correspondentieadres.

CORRESPONDENTIE: c.mooij@slo.nl

WIE IS MARC VAN DEN HEUVEL?

Marc is 40 jaar, getrouwd, twee kinderen en werkzaam als LO-docent en sportcoördinator sportklassen/LO2 op het Oostvaarderscollege in Almere sinds 1999. Hij is naar Almere gekomen in 1995. Daarvoor was hij woonachtig in Amsterdam en werkte als invaller bij verschillende onderwijsinstellingen en als docent bij het Alkwin Kollege te Uithoorn. 'Daar heb ik tussen 1993 en 1999 op LO-vakgebied ervaren hoe mooi ons vak kan zijn. Instromend in het VO-onderwijs in Almere ben ik binnengekomen in een zeer snel groeiende school, van minder dan 100 leerlingen in 1995 tot ruim 3200 leerlingen met twee grote locaties nu, waar de destijds ingevoerde tweede fase nog in de kinderschoenen stond.'

WAT MAAKT HET WERK LEUK?

'Dit jaar zijn we gestart met zowel sportklassen als LO2 op h/v-niveau. Ontzettend veel werk heb ik hier samen met mijn sectiegenoten ingestopt en nog steeds kost het ontzettend veel tijd. Voordeel daarbij is dat we met onze huidige sectiebezetting met zes docenten een beperkte groeps grootte hebben. Daarnaast zitten we qua visie op ons mooie vak ook vrijwel op één lijn wat uiteraard een must is bij ontwikkeling van zoveel nieuwe onderdelen. Al die moeite is niet voor niets, LO2 is in mijn ogen het summum wat het vak kan betekenen voor elke docent bewegingsonderwijs!'

Marc vervolgt; 'Het OVC is sinds oktober

2005 sportactief gecertificeerd, wat een bekroning is geweest voor het vele werk wat we in de achterliggende jaren hebben geleverd. Uiteraard maakt dit je vak leuk, collega's nemen je vak serieus, de schoolleiding maar vooral ook de leerlingen zelf.'

WAAR STOOR JE JE AAN?

Hiervan zegt Marc: 'Uiteraard stoort ik mij altijd nog aan zaken die op school en in de sectie niet goed lopen en beter kunnen en moeten. Maar zoals we ook de leerlingen van de sportklassen voorhouden 'als je stopt met beter te worden, houd je op goed te zijn! Een mooi voorbeeld wat er ten gunste van ons vak is veranderd tussen 1999 en nu is wel dat de tweede fase leerlingen bij andere vakken wel eens absent zijn en bij onze lessen bijna niet. Bij LO1 is de studielast voor bijna de volle 100% contacttijd. 'Er niet zijn' betekent dus altijd 'inhalen'. Toen ik in 1999 begon had ik wel eens 6vwo-klassen die de ene week er waren (er werd iets leuks gedaan in hun ogen) en daarna drie weken weer niet.'

HOE ZOU JE GRAAG WILLEN DAT LEERLINGEN AAN JE TERUGDENKEN WANNEER ZE DE SCHOOL VERLATEN HEBBEN?

Marc vindt niet alleen het overdragen van kennis belangrijk, maar vooral een houdingsverandering ten opzichte van bewegen. 'Ik zie mezelf als een docent die probeert iets over te brengen van mijn kennis van het vak op de leerling. Mooier nog dan de spiegel die wij de leerling voorhouden is, als dit resulteert

in een zelf ondernomen actie om met de opgedane kennis in de lessen LO ook daadwerkelijk iets te gaan doen. Dat kan gelden voor een leerling van hoog niveau op het gebied van LO2, die wil doorstromen naar fysiotherapie of bewegingswetenschappen. Maar minstens zo belangrijk is voor mij de leerling die niet gezond leeft of niet meer gemotiveerd is om te sporten, en die na bijvoorbeeld een sportoriëntatie en -keuze project zegt: 'en nu neem ik de stap om deze sport te gaan beoefenen want op deze manier bewegen vind ik leuk!' Zo lang dat gebeurt, en ik leerlingen een beetje hiervan kan meegeven, heb ik het gevoel dat ik zinvol bezig ben.'

WAT ZIJN SUCCESSEN/ONDERDELEN DIE HET ALTUJD DOEN?

Sommige activiteiten blijven leuk, andere activiteiten zijn aan mode onderhevig. Marc merkt op: 'Er zullen in ons vak altijd succeslessen en onderdelen blijven bestaan die het doen. Trefbal bijvoorbeeld is ook op een studiedag met collega's tussen de 25 en 65 nog steeds even leuk, hoe vaak je dit ook gespeeld hebt. Wel treedt er mijns inziens een belangrijke verschuiving op. Het turnpaard en de brug staan bij ons nog steeds in de berging, maar worden vooral nog gebruikt als steunpunt van een bewegingsbaan. De sportdag bestaat ook nog steeds maar wordt in de tweede fase vervangen door vier keuzeprojecten waar leerlingen kunnen kiezen uit ruim twintig mogelijkheden om vier maal vier weken te gaan doen. Met perslucht op de bodem van het zwembad, of met het wakeboard achter de kabel op het plaatselijke meer en daar een leuke truc proberen te leren, tot met het snowboard op 3400 meter hoogte tijdens de Oostenrijkse reis in oktober.'

DE LO LES IN 2020?

Tijden veranderen...of toch niet helemaal? 'In mijn middelbare schoolleven hadden we een atletiekdag of een basketbaltoernooi. Grappig detail, ook dat was in mijn beleving destijds, ontzettend leuk. Maar je vraagt je wel eens af, wat doen we dan in 2020? Wie weet, misschien gewoon weer lekker zwaaien aan de brug?! Ook leuk en leerzaam!

PRAKTIJKKATERN

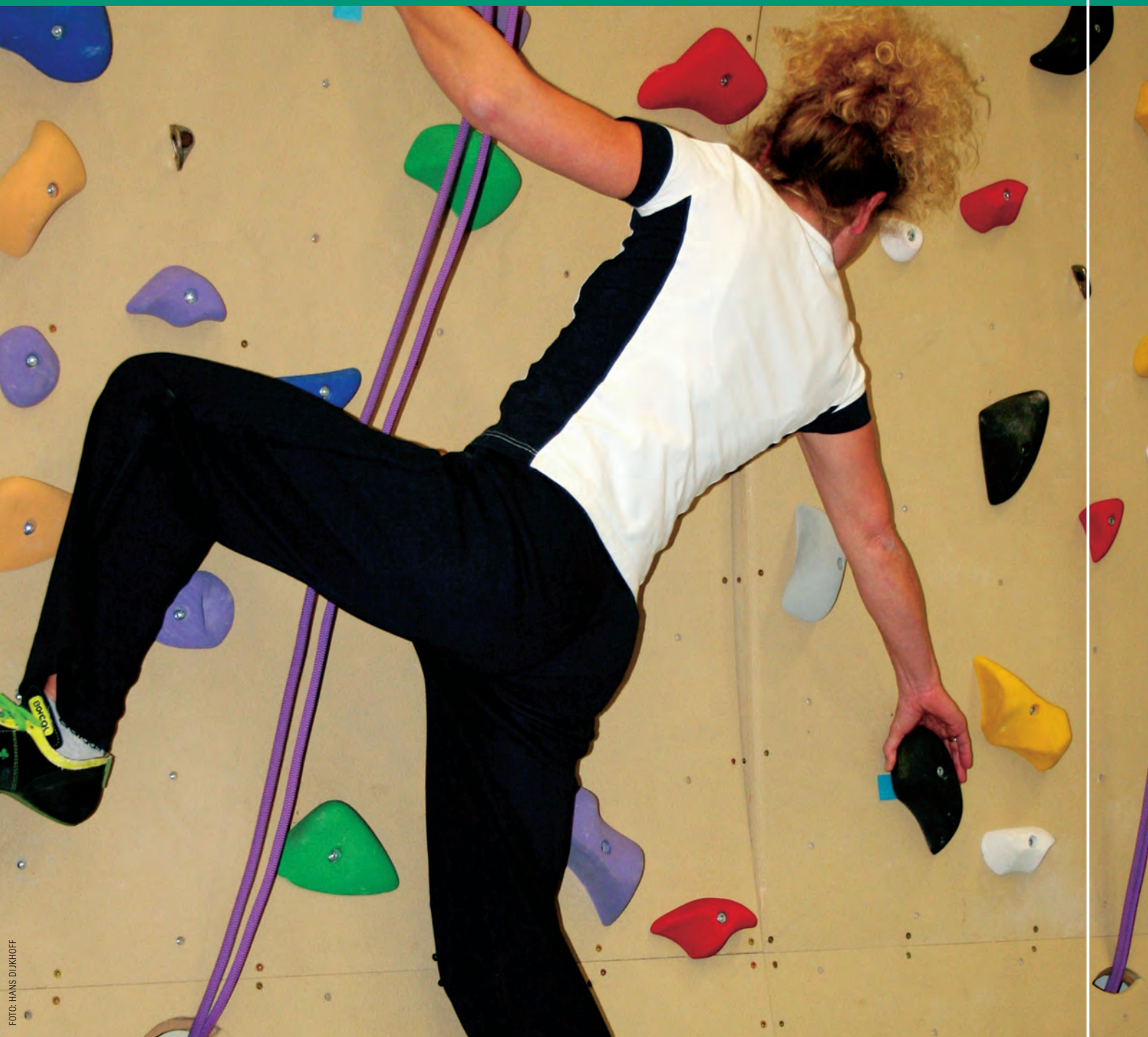

FOTO: HANS DIJKHOFF

PRAKTIJK BASIS- EN VOORTGEZET ONDERWIJS

- 20** ZELFONTDEKKEND LEREN OP DE KLIMWAND (1) *Frans Melskens*
- 24** CIRCUS IN HET VOORTGEZET ONDERWIJS *Anne Kuipers*
- 28** ZWAAIEN IN HET ONDERWIJS OF ONDERWIJS IN HET ZWAAIEN (5) *Joris Hoeboer e.a.*

METHODISCH WERKEN AAN BETER LEREN KLIMMEN

ZELFONTDEKKEND LEREN OP DE KLIMWAND

Op 25 januari vond op de Hogeschool van Amsterdam een studiedag voor het voortgezet onderwijs plaats, een samenwerking van de KVLO met de Amsterdamse ALO. Het thema was 'Leiden en begeleiden'. Binnen dit thema verzorgde klimdocent Frans Melskens de workshop 'Zelfontdekkend leren op de klimwand'. In deze workshop liet hij een aantal oefeningen en spelvormen de revue passeren, waarin de deelnemer zelfontdekkend bezig is en de docent dit proces begeleidt. Door: Frans Melskens

FOTO: FRANS MELSKENS

Ganzenborden

LEVENDE GANZENBORD						
START	1	2	3	4	5	6
13	12	11	10	9	8	7
14	15	16	17	18	19	PUT
27	26	25	24	23	22	21
28	29	30	31	32	33	34
FINISH	40	39	38	37	36	35

Opgaven voor tweefallen (pas starten na warming-up / landingsmatten eronder):

- klim een rode of paarse 5e graads route (langzaam laten zakken)
- klim de linker traverse zonder de grond te raken / niet hoger dan...
- sla 1 beurt over
- doe een boulder naar keuze / niet afspringen
- trek je 5 keer (meisjes) / 10 keer (jongens) op zonder de grond te raken
- doe (oranje) boulder 1 / niet afspringen
- klim de rechter traverse zonder de grond te raken / niet hoger dan...
- begin weer helemaal opnieuw
- wacht hier tot iemand je aflost
- ALLE deelnemers moeten een bestaande boulder klimmen / niet onder iemand staan / niet afspringen
- klim een groene of gele 5e graads route (langzaam laten zakken)
- druk je 10 keer (meisjes) / 20 keer (jongens) op
- doe (oranje) boulder 3 / niet afspringen
- klim naar de 3e naad en tik die aan / niet afspringen
- ga terug naar vakje 29

N.B.: bij het klimmen van een route, klimmen en zekeren beide klimmers beurtelings (volgens de NKBV - EVI!) / alle andere opdrachten gelden ook voor beiden.
 N.B.: als je niet op tijd terug bent om te gooien, heb je pech → wacht tot de volgende beurt.
 N.B.: als een opdracht niet 100% lukt, mag je nog een poging doen; lukt dat ook niet → 5 vakjes terug.

Tot voor kort bestond een klimles vooral uit het leren beveiligen bij het naar boven klimmen en laten afdalen van de klimmer. Anders gezegd, knopen leggen, zekeren, omhoog en omlaag. De docent legde uit en de leerlingen mochten het daarna zelf proberen. En na twee, maar zeker na drie lessen hadden de leerlingen het wel gezien. Je vond het leuk of niet, maar je had het gedaan. En mogelijk werd een volgend schooljaar alles nog eens herhaald en werden eventueel moeilijkere routes geklimmen of werd naar een klimcentrum gegaan. Dit laatste vond dan plaats binnen sportoriëntatie of tijdens een sportdag. Op zich is hier niets mis mee, maar behalve het feit dat vrijwel alle klimhalinstructeurs in Nederland vanwege hun achtergrond niets anders kunnen bieden dan een introductie in de sport, wordt hiermee een aantal mogelijkheden niet benut.

ANDERE MOGELIJKHEDEN MET KLIMMEN

Klimmen is immers meer dan 'omhoog en ook weer omlaag'. Er bestaan talloze recreatieve spelvormen zoals 'Mastermind', het 'Zweeds loop- en klimspel' of 'Levend Ganzenbord' (zie voorbeeld).

MWAND (1)

Maar ook met klimtechniek en klimtactische oefeningen bestaan veel meer aantrekkelijke mogelijkheden. Zie hiervoor ook het boek *Sportklimmen, spelen met evenwicht* van ondergetekende (Jan Luiting Fonds, 2003). Het gaat daarbij niet alleen om de keuze van de oefeningen, maar ook om de benadering vanuit de te kiezen didactische werkvorm.

ZELFSTANDIG LEREN

Wat in het huidige bewegingsonderwijs steeds vaker centraal staat is het door de deelnemer vormgeven van het eigen leerproces, waarbij de docent het proces stuurt. Klimmen kan als doel gelden binnen sportoriëntatie en is dan een voorbereiding op sportparticipatie. Als het gaat om bewegingsscholing, is de meest efficiënte vorm de vorm die in de huidige leertheorieën het beste beklift. Daarop kom ik later in dit artikel terug.

Je kunt met klimmen ook andere doelen nastreven. Behalve het voorbereiden op de sport of bewegingsscholing kan dat bijvoorbeeld zijn het vergroten van zelfvertrouwen of vertrou-

Bron: website APS

wen in elkaar, het vergroten van doorzettingsvermogen, effectief communiceren, omgaan met angst of recreatief bewegen.

Een wat opvallender voorbeeld van doelen was wellicht de PGO (probleem- of procesgestuurd onderwijs)-benadering van zelfstandig leren op het Da Vinci College in Dordrecht. De vaksectie kreeg de opdracht de eerstejaars Bouwkunde (mbo niveau 4) beter te leren samenwerken binnen een PGO-setting. Dat mocht door middel van bewegingsopdrachten, maar het móést door middel van PGO. Eén van de door de vaksectie gekozen opdrachten was het zelf uit laten zoeken van hoe klimmen te beveiligen, vanaf leskaarten en met behulp van een knopenbord. Tussentijds werd ingegrepen als het proces niet lukte of gevaar opleverde en achteraf werd nabesproken wat goed en wat minder goed verliep. Deze werkwijze was echter een kort leven beschoren. Elkaar steeds opvolgende bezuinigingen hebben het project de das omgedaan.

ZELFERVAREND LEREN

Terugkomend op wat de meest efficiënte manier van leren bewegen is, laat ik even de theorie van Sousa (2001) de revue passeren. Wat volgens Sousa de meest efficiënte manier van leren is, is te zien in het schema hiernaast.

Uitgaand van bovenstaand schema is de meest efficiënte manier van leren, die manier waarin al discussiërend samen naar oplossingen wordt gezocht, en zelf ervaren naast uitleggen aan anderen de gekozen werkwijze is. Zelfervarend leren van door de docent aangedragen opdrachten is dus het uitgangspunt.

HOE DOE JE DAT DAN, ZELFERVAREND LEREN?

Naast al discussiërend samen naar oplossingen zoeken en uitproberen, met daarna aan anderen uitleggen, komt in de moderne leertheorie naar voren dat efficiënter wordt geleerd als datgene wat geboden wordt betekenisvol is. Dus werkt leren het best als zinvolle, logische verbindingen worden gelegd. Dit lukt het best in de context waar de opdracht thuis hoort. Het is dus zaak opdrachten in hun logische context aan te bieden. Daarnaast beklift het geleerde beter als er sprake is van emotie, wat kan worden aangeboden door uitdagende, spannende (bijvoorbeeld met een winst – verlies mogelijkheid of lukken – mislukken) en leuke vormen (spelvormen).

MOGELIJKHEDEN OM ZELFONTDEKKEND TE LEREN OP DE KLIMWAND

Als we het bovenstaande vertalen naar de klimles, kan zelfstandig worden gewerkt aan het verbeteren van techniek en tactiek in open opdrachtvormen (zelf uitzoeken hoe het zit) en spelvormen, waarbij je wat minder gericht kunt werken, maar waarbij wel door de keuze van het wandgedeelte en de invulling van het spel iets kan worden ervaren. Waar mogelijk worden opgedane ervaringen achteraf nabesproken. Zelfontdekkend is bijvoorbeeld de 'open deur' of kunnen zelf 'boulders' worden samen gesteld. Zelfervarend is bijvoorbeeld handplaatsing en voetplaatsing of blind klimmen, maar

ook 'Mastermind' waarbij een stuk overhellend wandgedeelte wordt beklommen. Hieronder volgt een aantal voorbeelden.

DE OEFENINGEN DIE GEDAAN ZIJN (OF ALLEEN GENOEMD) TIJDENS DE STUDIEDAG

1 Traverse

Tijdens de warming-up kan een traverse worden geklommen. De docent vraagt na afloop welke spieren de deelnemers voelen. Leermoment: welke spieren zijn belangrijk bij klimmen en waaraan zou je dus extra aandacht kunnen geven in een warming-up voor klimmen? Samen zou gezocht kunnen worden naar mogelijke warming-up oefeningen hiervoor.

2 Klimtechnieken:

Een korte introductie is hier op zijn plaats. De basistechniek staat beschreven in bovengenoemd boek van het Jan Luiting Fonds en gaat uit van de driepunten-techniek, waarbij vaak wordt gekozen voor contrastoefeningen. Contrastoefeningen laten je ervaren hoe het zeker niet moet en brengen je op het idee hoe het wel zou moeten. Een voorbeeld: met een blinddoek klimmen zonder verder gecoacht te worden. Leerpunt: kijk naar waar je de voeten plaatst (dit doen beginnende klimmers vaak niet). Tijdens de studiedag ben ik ingegaan op het vervolg hiervan. Dan dient te worden gezegd dat klimmen geen twee fasen kent maar drie, te weten: de uitgangshouding, het positie innemen om te kunnen verplaatsen zonder daarbij het evenwicht te verliezen (bijvoorbeeld de heupen naar links of rechts bewegen) en de uiteindelijke verplaatsing. Tevens is het van belang te weten dat klimmen uiteindelijk naast de driepunten techniek, ook regelmatig een tweepunten techniek vereist. Dit alles wordt ook uitgebreid behandeld in genoemd boek.

Bij onderstaande oefeningen worden opdrachten uitgevoerd, waarbij in een gezamenlijke nabespreking de deelnemers hun ervaringen vertellen en/of laten zien. De docent stuurt dit proces en vult aan waar nodig. Hier volgt een opsomming, zoals ik ze tijdens de studiedag heb behandeld of genoemd. Uiteraard kies je in een les voor één of twee thema's die je verder uitdiept.

OEFENINGEN

• Voetplaatsing

Laat de klimmers hun voeten eerst dwars (met de binnenkant van de voet) tegen de muur zetten (gewoon op de grond) en daarna met de tenen tegen de muur. Een maatje staat erachter om te voorkomen dat iemand achterover valt (handen ter hoogte van de schouderbladen). Wat hebben ze ervaren en wat heeft dat voor gevolgen voor de klimtechniek (dat je beter met de tenen naar voren kunt klimmen, want dat kost minder kracht)? Laat dit hierna ook op de klimwand ervaren, bijvoorbeeld in een route of een traverse. En zijn er ook uitzonderingen (ingedraaid klimmen)? N.B.: op gymschoenen klopt de conclusie maar ten dele, afhankelijk van het formaat van de voettree en van het soort gymschoen. Er is overigens iets voor

te zeggen een depot met klmschoentjes aan te schaffen als je wat verder wil gaan met klimmen.

• Spierspanning (tweetallen)

Ga staan in de wand en pak met de vingers een greep zo losjes mogelijk vast. Waarom is dat zo belangrijk (als je een route klimt of traverseert, word je moe in je onderarmen; door minder hard te knijpen hou je het langer vol)? Een maatje staat erachter om te voorkomen dat iemand achterover valt (handen ter hoogte van de schouderbladen). Laat hierna de deelnemers ditzelfde uitproberen in de traverse (de context). Was het minder vermoeiend?

• Blind klimmen traverse

(Kun je eigenlijk beter omhoog laten doen, maar tijdens de studiedag hebben we geen touwen en gordels gebruikt.) Wat ervaar je hierbij (bijvoorbeeld dat je meer verzuurt en eerder vermoeid raakt omdat het langer duurt voordat je een geschikte greep of tree vindt, maar ook dat je beter naar je lichaam luistert en dat dit eigenlijk altijd wel nuttig zou zijn)? Je zou deze oefening eigenlijk moeten herhalen zonder blinddoek (context) met de opdracht: 'probeer nu te voelen wat je nodig hebt en zoek daar een tree of greep'.

Blind traverseren

FOTO: FRANS MEISENS

- Grepen vastpakken (tweetallen)

Ga in de klimwand staan en kies een grote greep uit voor je handen. Verplaats je handen zodanig dat je steeds een andere manier vindt om een greep vast te pakken. Welke manieren zijn er zoal? Denk hierbij aan onder-, boven- en zijgreep, tanggreep, tendue (dit is met ronde, naar beneden afhangende handen) en arqué (dit is met sterk gehoekte vingers en naar boven opstaande vingers). Laat hierna de deelnemers ditzelfde uitproberen in de traverse (de context). Wat is de beperking van arqué (blessuregevoelig)? En wat van tendue (als je een greep onder schouderhoogte tendue vastpakt, glijdt je hand van de greep af)?

- Positioneren (tweetallen)

Kies een grote, goed te pakken greep uit, ga in de wand staan en ga vanuit deze ene greep zoveel mogelijk grepen van twee kleuren aantikken. Wie tikt er het meest aan (indelen op lichaamslengte)? Het is hierbij nodig steeds een andere houding in te nemen. Het gaat er immers uiteindelijk om dat je op een zodanige manier verder kunt klimmen dat je het evenwicht niet verliest. Ook deze oefening dient nog in de context te worden gedaan van een route, traverse of boulder (zie volgende artikel). Leg ook het nut uit van positioneren (houding

innemen om op de meest efficiënte manier verder te kunnen gaan).

- Open deur

De docent laat zien wat een 'open deur' is (doordat de – bijvoorbeeld – rechtervoet binnen de loodlijn staat van de rechter hand, zou je open draaien als je de linkerhand loslaat). Hierna zoeken de groepjes hun eigen open deur en bedenken daar mogelijke oplossingen voor: veranderingen van houding (positioneren), waardoor de open deur wordt voorkomen.

Mogelijke oplossingen zijn:

- 1 rechtervoet naar buiten plaatsen
- 2 rechterhand naar binnen plaatsen
- 3 linkerbeen voorlangs kruisen
- 4 linkerbeen achterlangs kruisen
- 5 voetwissel
- 6 lichaamsspanning in de hele romp
- 7 gewicht boven linkervoet brengen, waardoor die niet loschiet
- 8 voettechtechniek met de linker voet
- 9 dynamisch 'deadpointen' (na eerst met het lichaam een voorbeweging naar achteren te maken, gaat het lichaam versneld naar de wand toe en pakt de linker hand op het dode punt door naar de volgende greep)
- 10 de beweging beheerst toelaten en met de voet achterlangs tegen de wand tegen houden.

- Ver reiken

Vanuit een voorgeschreven uitgangspositie dient een ver weg gelegen greep te worden gepakt, zonder dat tussenliggende grepen mogen worden gebruikt. Voorwaarden: er mag niet dynamisch naar toe worden gegaan, maar beheerst! En met als beperking dat je maar één greep en twee treden mag gebruiken. Wie kan de verst weggelegen greep vastpakken? Hierdoor ontdekken ze dat je tegen de klimwand op wrijving op kunt lopen en ook dat je met indraaien verder komt. Hierna zou je een route of boulder kunnen laten klimmen waarbij de grepen en treden ver uit elkaar liggen.

Wordt vervolgd.

Frans Melskens is docent LO, docent binnen het kernteam van de NKBV, docent klimmen aan de Halo en voor het Expertisecentrum van HvA/ALO Amsterdam, workshopleider voor de KVLO en verzorgt in zijn bedrijf Tendue kaderopleidingen met betrekking tot klimmen in het onderwijs en in de klimvereniging.

CORRESPONDENTIE: f.melskens@tendue.nl

'TRUCS EN PRESENTEREN LEREN'

CIRCUS IN HET VOORTGEZET ONDER

In LO 11 van september 2005 heeft een artikel gestaan over circus in het onderwijs voor jonge kinderen in het basisonderwijs. Ook in het voortgezet onderwijs zijn circusactiviteiten aantrekkelijk als bewegingsactiviteit, zeker als opdracht voor het leren organiseren van een presentatie. Het werken met opdrachtkaarten, zoals besproken in het vorige artikel geeft mogelijkheden tot het zelfstandig oefenen van trucs. In dit artikel worden mogelijkheden besproken voor circusactiviteiten in het voortgezet onderwijs.

Door: Anne Kuipers

CIRCUS EN HET 'SPELEN' ALS KUNST

Het circusspel is voortgekomen uit het klassieke circus waarbij een aantal onderdelen zodanig 'vertaald' zijn dat ze als onderwijsinstrument ingezet kunnen worden. Het is van oorsprong een activiteit waar kunst en spel bijeenkomen. Het kunstaspect komt vooral naar voren bij het presenteren van de opgedane vaardigheden door middel van een voorstelling. Muziek, choreografie, aankleding en teksten kunnen dan de kunstzinnige vorm zijn.

Het circusspel geeft bewegingen een extra dimensie, de activiteiten sluiten probleemloos aan bij turn- en gymnastieksituaties, bewegingsonderwijs of danslessen.

CIRCUSPEL IN HET ONDERWIJS

Circus in het onderwijs is relatief nieuw en een fenomeen dat steeds meer ingepast wordt bij speel- en leeractiviteiten van leerlingen.

De facetten van het circusspel zijn gemakkelijk onder te brengen bij de verschillende vak- en vormingsgebieden in het onderwijs. De kracht ervan is dat leerlingen op alle niveaus kunnen instappen. Leerlingen met weinig en met veel ervaring, leerlingen met weinig en met veel mogelijkheden. Het belangrijkste is dat leerlingen iets kunnen leren. Onderwijs, ook bewegingsonderwijs, is bedoeld voor alle leerlingen, of ze nu handig of onhandig zijn en of ze nu graag bewegen of liever toekijken. Circusactiviteiten zijn laagdrempelig en bieden

steeds weer nieuwe uitdagingen.

Leerlingen mogen steeds weer kiezen en er is altijd wel iets bij dat appelleert aan hun uiteenlopende vaardigheden. De vrolijke en aanstekelijke kleurtjes van de materialen en de muzikale omlijsting zorgen daarbij voor een uitgesproken feestelijke sfeer.

ENKELE UITGANGSPUNTEN BIJ HET BEGELEIDEN VAN HET CIRCUSPEL

- 1 Zorg voor een veilig en taakgericht klimaat; leerlingen moeten duidelijkheid hebben over hun rol en wat ze kunnen doen.
- 2 Zorg voor werkvormen die het zelfstandig werken, het samenwerken en zelfverantwoordelijk leren stimuleren. (zie opdrachtkaarten).
- 3 Zorg voor een sfeer en leeromgeving waarin het oplossen van 'open' problemen en reflecteren centraal staan.
- 4 Zorg er voor dat individuele verschillen gewaardeerd worden en dat er voldoende mogelijkheden zijn voor differentiatie.
- 5 Zorg voor oefensituaties die ook steeds uitmonden in het laten zien van wat geleerd is: korte en kleine presentaties.
- 6 Zorg er voor dat de presentatie en het leerproces besproken wordt door de leerlingen zelf en dat kritiek geformuleerd wordt in woorden die iemand stimuleren om verder te komen.
- 7 Zorg voor periodeplanning, een kijkwijzer, een checklist en een evaluatiekaart die de kinderen helpt om zelfstandig de vorderingen bij te houden en het zelfstandig leren stimuleert. N.b. leerlingen worden veelal uitgedaagd en met name geïnspireerd door artiesten, begeleiders of leerkrachten die trucjes laten zien en vertellen hoe je dat trucje kunt leren.

OPDRACHTKAARTEN

Een duidelijke didactiek, een soort stappenplan voor leerlingen, is belangrijk.

Hiertoe zijn opdrachtkaarten ontwikkeld. Deze zijn zo samengesteld dat een bepaalde leerweg in stapjes afgelegd kan worden. De opdrachtkaarten zijn een hulpmiddel om leerlingen de kans te geven zelf bezig te zijn met het circus en hun eigen weg te zoeken in dat leerproces.

Bepaalde stappen die door de circuskarten aangegeven worden, kunnen door sommige leerlingen overgeslagen worden. Anderen herhalen bepaalde stappen wat vaker en/of grijpen nog even terug op een voorgaande stap of truc.

Leerlingen kunnen zelf bepalen hoe ze met de opdrachtkaart omgaan. De begeleider kan hierbij znodig steun bieden.

CIRCUS IN HET VOORTGEZET ONDERWIJS

Het thema circus vindt op veel scholen ingang bij brugklasactiviteiten of als mooie presentatie van leerlingen bij een ouderavond. Ook in de lessen bewegingsonderwijs komen veel circusactiviteiten aan bod. Daarnaast hebben circusactiviteiten veel aftrek in het vrije aanbod van lessen aan leerlingen waarbij leerlingen de benodigde studiepunten kunnen behalen. De activiteiten zijn laagdrempelig, dus iedereen vindt wel wat van zijn/haar gading. Het leren levert snel resultaat en dit is een niet onbelangrijk onderdeel in de motivatie van leerlingen. En vooral omdat de activiteiten eindelijk moeilijker en mooier gemaakt kunnen worden sluiten zij goed aan bij de beleving van de leerlingen. Het presenteren van de activiteiten en het laten zien wat er geleerd is blijkt een serieuze uitdaging te zijn voor deze groep leerlingen.

Hieronder de uitwerking van twee belangrijke aspecten van het circus:

- circus in de les bewegingsonderwijs
- circus als buitenschoolse activiteit of in de LO2.

CIRCUS IN EEN LES BEWEGINGSONDERWIJS

Veel middelbare scholen hebben reeds hun eigen circusmateriaal aangeschaft. Het gaat dan niet alleen om jongleren met balletjes en doekjes en het in beweging houden van de vliederstok en de diabolo. Ook het Chinese bordje, de ringen en hoepels, het steltlopen en het clowneske springen, het balanceren op het draad en het lopen op de bal en natuurlijk acrobatiek zijn ook voor middelbare scholieren boeiende leeractiviteiten in de les bewegingsonderwijs.

Circus in de les is niet alleen een ideale activiteit om de zelfstandigheid en de mogelijkheid tot samenwerken van de leerlingen te bevorderen. Ook is het uitermate geschikt om hen te leren hoe het is om meer controle te krijgen over hun bewegingsvaardigheden. Daarnaast komt, door het laten zien van een activiteit aan elkaar, 'het leren presenteren van jezelf' aan de orde en wordt er ervaring opgebouwd om 'in de schijnwerpers' te staan. Het 'tonen' is immers een aspect in onze bewegingscultuur dat steeds meer ingang vindt.

CIRCUS ALS BUITENSCHOOLSE ACTIVITEIT OF IN DE LO2

In de LO2 en de buitenschoolse activiteiten kunnen we meer de verdieping zoeken in de activiteiten. Het ligt in dit geval voor de hand om een circusvoorstelling te maken. Deze zijn erg leuk om op te voeren tijdens feestdagen van de school, een eindavond of een ouderdag.

De voorstelling kan van het begin tot het eind door leerlingen gedaan worden. Het is de taak van de docent in te schatten

hoe verantwoordelijk en zelfstandig de leerlingen kunnen werken en vervolgens het aanbod van activiteiten daarop aan te passen. De voorstelling kan gemaakt worden door het verdelen van de verschillende functies bij een circusvoorstelling. Wanneer deze functies goed worden voorbereid is de organisatie rond. Het samen afspreken, oefenen, luisteren, waarderen, beter worden, helpen, discussiëren en genieten maakt dat een circusproject veel leermomenten kent.

De docent kan dit van 'volledig vrij' tot 'volledig gestructureerd' aanbieden. Enerzijds leert de ervaring: hoe vrijer de situatie, hoe meer creativiteit de leerlingen aan de dag kunnen leggen. Anderzijds kan veel vrijheid problemen opleveren bij de organisatie.

De opbouw van het programma bij meerdere bijeenkomsten zou er als volgt uit kunnen zien:

Bijeenkomst 1: Algemene introductie circusonderdelen en veel uitproberen.

Bijeenkomst 2: Kiezen van een onderdeel en uitleg over het maken van een act. Oefenen van het onderdeel en vormgeven aan de act.

Bijeenkomst 3: Uitleg van de circusfuncties en indeling van de acts. Oefenen van de act.

Bijeenkomst 4: Maken van een voorstelling en inhoud geven aan de functies. Oefenen van de act.

Bijeenkomst 5: Generale repetitie: een doorloop van de acts waarbij alle functies op elkaar afgestemd worden.

Bijeenkomst 6: Voorstelling.

Dit voorbeeld geeft aan hoe de voorstelling tot stand komt na een vijftal bijeenkomsten.

De acts worden, in tegenstelling tot in het basisonderwijs, vaak in wat kleinere aantallen gemaakt. Het aantal deelnemers ligt vaak aanzienlijk lager. Een openingsact of een 'grande finale' voor het circus door bijvoorbeeld een 'street'-dans of een acrogym-act gebeurt wel regelmatig in grote groepen.

EEN UITWERKING VAN EEN OPDRACHTKAART

Het draaiend houden van vliederstokken. Deze stokken zijn afgeleid van de devilsticks. Door een anti-sliplaag van schuurpapier om de grote stok en rubberen laag om de twee kleine stokjes en leren lapjes aan het uiteinde van de grote stok zijn de vliederstokken bij uitstek geschikt voor het onderwijs. Enkele van de talloze mogelijkheden worden hier met strips 'verteld'. De vliederstokken noemen we ook wel dansstokken omdat er leuke dansachtige bewegingen mee gemaakt kunnen worden.

Circus kaarten

Onderwerp: Vlinderstokken

Niveau: A

1 De helikopter truc

De kleine stokjes worden breed vastgehouden, want anders kantelt de grote stok te snel. Jonge kinderen kunnen ook alleen met de grote stok de helikoptertruc uitvoeren als de hantering van de kleine stokjes nog teveel coördinatie vraagt.

De artiest doet zijn armen omhoog en de stok begint te rollen naar de handen toe. De flapjes aan het uiteinde gaan nu wijd uitstaan.

De armen zijn nu zo hoog dat de vlinderstok tot op de bovenarmen is gerold. Daarna mag de stok weer terugrollen.

4 De Salto truc

De artiest houdt de vlinderstok op de beide handstokjes. De vlinderstok is op heuphoogte.

De artiest gooit de vlinderstok op met een draai door met een hand vaart onder het stokje te maken. De vlinderstok maakt een salto.

Circus kaarten

2 De zwevende stok truc

De kleine stokjes worden weer breed vastgehouden.

De artiest gooit de vlinderstok horizontaal in de lucht. Ongeveer 20 cm boven het hoofd uit.

De artiest vangt de vlinderstok door in de baan van de stok mee te veren met de handstokjes. De beide stokjes breed vasthouden.

1 De oversteek

Er staan nu twee artiesten tegenover elkaar. Elk heeft een vlinderstok op twee handstokjes vast op heuphoogte.

De artiesten gooien met een boog (iets hoger dan het hoofd) de vlinderstokken naar elkaar. Botsingen kun je voorkomen door af te spreken wie het eerst gooit, de ander gooit er over of er onder door. Niet te ver uit elkaar gaan staan en zorg er voor dat de stok op de tenen zou vallen als er niet gevangen wordt.

3 De tik op het kontje truc

De artiest geeft met een stokje een tik tegen de onderkant van het uiteinde van de vlinderstok. Het andere stokje geeft nu nog steun aan de vlinderstok.

De vlinderstok draait door de tik een halve slag om in de lucht.

De artiest vangt de stok op beide stokjes. Op heuphoogte vangen en de twee kleine stokjes breed vasthouden.

2 De oversteek met salto

Er staan twee artiesten tegenover elkaar. Een van de artiesten heeft een vlinderstok op twee handstokjes vast op heuphoogte.

De artiesten gooien met een boog (iets hoger dan het hoofd) de vlinderstokken in een saltobeweging naar elkaar.

3 De dansende stok

De vinderstok wordt gevangen met beide stokjes op heuphoogte door met de baan van de vinderstok mee te veren.

De artiest heeft de vinderstok rechtop op een bank staan. Hij klemt de vinderstok losjes met de twee handstokjes.

De artiest tikt zachtjes met de stokjes tegen de vinderstok heen en weer. Langzaam maar zeker zakken de stokjes iets naar het midden van de vinderstok en wordt de beweging dieper naar de "vloer". De vinderstok komt daarna als door een wonderdje vrij van de "vloer".

De artiest heeft nu de stok naar de andere kant geduwd en vangt daar de stok op met een verende beweging van het andere stokje. De onderkant van de vinderstok is nu los van de bank. Het zachtjes veren, een soort luisteren naar de vinderstok, zorgt er voor dat het heen en weer duur krijgt.

Onderwerp: Vinderstokken

4 De Magische truc

Niveau: B

De artiesten vangen de vinderstok van de ander. De stok wordt op heuphoogte gevangen door mee te veren met de baan van de stok.

De artiest staat klaar met de vinderstok op borst hoogte.

De artiest maakt met de "schrijfhand" met de stok een klein rondje en heeft de andere stok opzij getrokken. De vinderstok wordt a.h.w. omhoog gelift en door de snelheid van bewegen blijft de vinderstok tijdens dat rondje aan de "schrijfhand" vastgekleefd. Het lijkt of er een magneet in de vinderstok zit.

De artiest vangt de vinderstok door de "andere hand" weer terug te brengen onder de vinderstok. Deze beweging moet je eindeloos herhalen en na verloop van tijd kun je meerdere keren met de vinderstok draaien, voordat de stok weer opgevangen wordt.

De artiesten vangen de vinderstok van de ander. De stok wordt op heuphoogte gevangen door mee te veren met de baan van de stok. De ontvangende artiest moet goed kijken hoe de vinderstok draait.

Bij dit artikel is gebruikgemaakt van tekst uit het binnenkort te verschijnen boek van Wytse Walinga en Anne Kuipers: Circus, een mooi spel. Tekeningen zijn van Jacob Lagerweij.

Uitgever: Werkgroep Bewegingsonderwijs

LITERATUUR

Hooggeëerd Publiek - Circus als Schoolproject, Roeland Maier en Willem Smit; (1996) uitgeverij De Akelei. Uit de serie de kunst van het leerlandschap.

Circus op School, Reginald Leper en Isabel Van Maele; (2001) uitgeverij Acco Leuven/Leusden.

Circus is een spel door Dieuwke Westerbaan-Mellema en Chris Hazelebach e.a.; (1989) 't WEB en Kindertheater Elleboog (uitverkocht).

Het Circus in door Frédérique Krings en Daniel Bron; (1995) Casterman (uitverkocht).

Het grote Circusboek door Frédérique Krings en Nancy Pierret (2003) Casterman.

Basisdocument Bewegingsonderwijs door Chris Mooij, Marco van Berkel en Chris Hazelebach; (2004) Jan Luitingfonds.

Anne Kuipers is directeur van Circusschool Hannes en Co en docent Club Extra in Vlaardingen en Rotterdam en tevens consulent Bewegingsonderwijs bij de gemeente Vlaardingen.

Correspondentie:

*Anne Kuipers Voorstraat 47
3135 HW Vlaardingen*

*www.circusschoolhannesco.nl
Tel.: 010 435 2534 / 06 2319 9819*

HET ONTWIKKELEN VAN 'ZWAAIEN IN HANG'

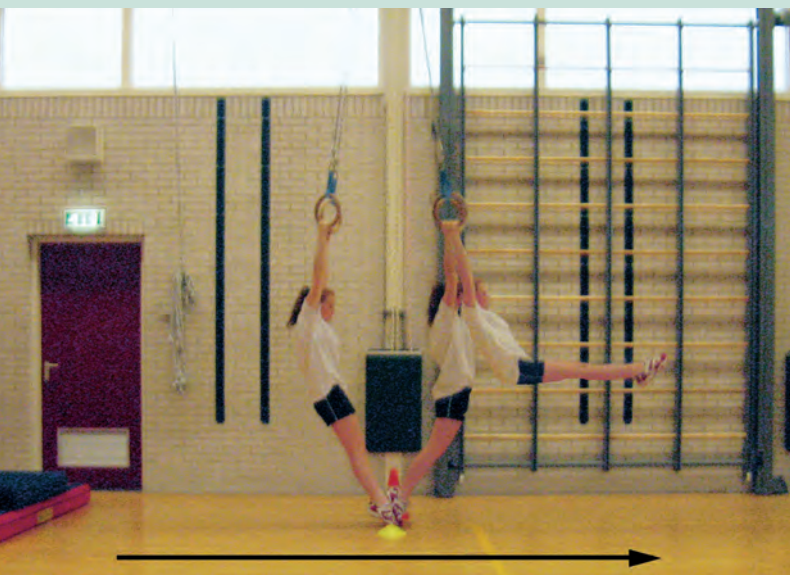
ZWAAIEN IN HET ONDERWIJS OF ON

Na de eerste drie artikelen over onze ideeën over salto en overslag hebben we in de daaropvolgende artikelen over turnen op school het vermeerderen van de zwaai in strekhang aan de ringen centraal gezet. We doen een werkwijze uit de doeken, die met succes en op een veilige manier heeft geleid tot het vermeerderen van de zwaai bij het strekhangzwaaien aan de ringen. Deze werkwijze wijkt misschien behoorlijk af van wat u gewend bent. De werkwijze is gebaseerd op een nauwkeurig gevormd beeld van de beweging en de principes die daaraan ten grondslag liggen.

Door: J.W. Bakker, M.W. Bosman, J. Hoeboer, Drs. M. Krijger, E.Y. Slijk

In de voorgaande artikelen over zwaaien (artikelen zwaaien 1, 2 en 3) zijn we uitgebreid ingegaan op de meer theoretische achtergrond van het zwaaien in strekhang aan de zwaaiende ringen.

Bol hol achter

In het vierde artikel zijn we eerst ingegaan op de methodiek, het beschrijvingskader en het begrippenkader, en vervolgens op 'hangen in de zwaai' als oriëntatiefase. In dit vijfde artikel beschrijven we het ontwikkelen van 'zwaaien in hang'. Het gaat dan om het leren zwaai te behouden in een juist zwaairitme. Deze fase duurt aanzienlijk langer omdat hier het technisch juiste zwaaien moet worden gevormd. Dat heeft zijn tijd nodig!

LEREN ZWAAIEN IN HANG

In deze fase leren we de leerling zijn zwaai in stand te houden door het op de juiste wijze uitvoeren van de slingerbeweging aan de zwaaiende ringen.

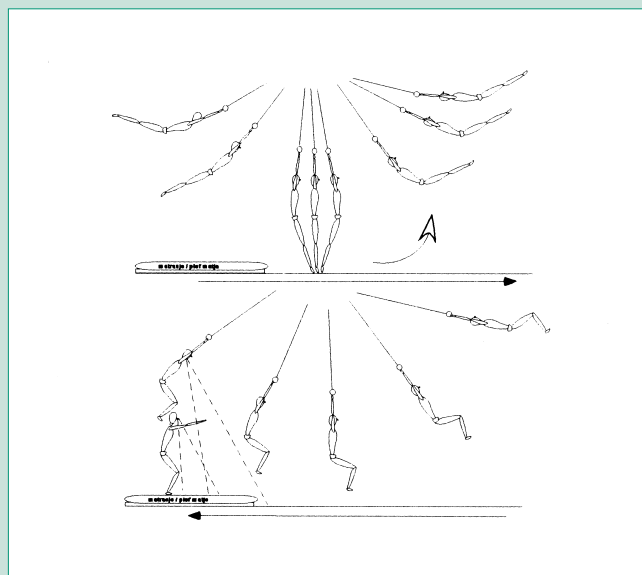
Startopdracht

- Start met de bol hol actie.
- Leren slingeren in de zwaai met aantik van twee voeten onder het ophangpunt.

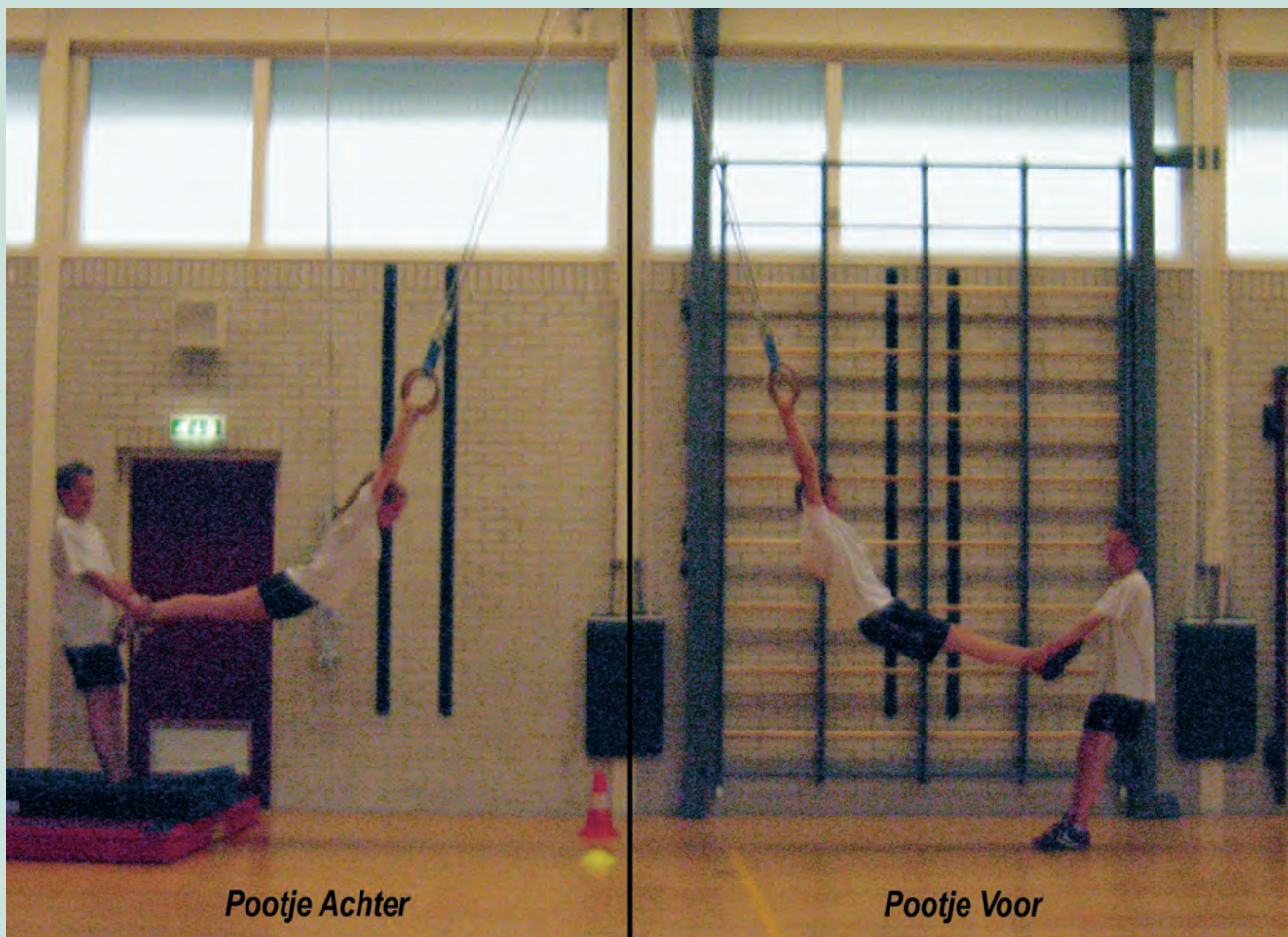
Arrangement

- Ringen op reikhoogte: op platte voeten voelen dat je 'hangend staat'. 'Staan betekent: niet door je knieën zakken'. Aan het nauwkeurig ringen stellen besteden we precieze aandacht.
- Voor de afsprong de mattensituatie zoals gebruikt bij de eerste zwaai en twee, intussen gebrevetteerde, hulpverleners.
- Onder het ophangpunt trekken we een streepje of visueel

Strekhangzwaai, ringen op reikhoogte

DERWIJS IN HET ZWAAIEN (5)

Pootje voor en achter

nog beter: we plaatsen daar een tweetal pionnen of een matje in de breedte om het aantikpunt voor de leerling te accentueren.

Uitleg van de startopdracht

'Brenge vanuit de hangstand je heupen zover mogelijk naar achter tot een bolle houding Duw ze naar voren tot een holle houding en slinger je voeten netjes naast elkaar op tot zwaai'. 'Tik nu telkens onder het ophangpunt met twee voeten aan en slinger je benen naast elkaar op'. 'Na maximaal drie voorzwaaien trek je de knieën in tot stoeltjeshouding en spring je achter neer. Afspringen vanuit de parachutezwaai'.

Hulpverlening

De helpers hebben intussen hun hulpverlenersbrevet. We moeten ze alleen nog vertellen hoe ze kunnen weten dat de zwaai-

er zijn afsprong gaat inzetten. 'Dat weet je als de stoeltjeshouding wordt ingenomen'.

Daarbij moeten we goed afspreken of dat in de eerste achterzwaai of in de tweede achterzwaai van de zwaai in stoeltjeshouding gaat gebeuren.

Aandachtspunten en bewegingsaanwijzingen voor de leerling tijdens het oefenen

Het belangrijkste aandachtspunt tijdens de zwaai is het op de juiste plaats aantikken en van daaruit 'netjes opslingeren' van de twee voeten.

'Tijdens de voorzwaai kun je dat zelf controleren. Omdat niemand ogen in zijn rug heeft kan een helper aangeven of het ook lukt tijdens de achterzwaai'.

Als er een slootje gecreëerd wordt met twee turnmatjes onder het ophangpunt, kan de leerling zelf ook (tactiel) voelen of het gelukt is.

Organisatie

Ringen moeten nauwkeurig gesteld worden.

Door de volgende maatregelen kunnen we de organisatie vlot laten verlopen:

- in een vaste volgorde werken
- hoeveel schakels de ringen omhoog/omlaag moeten worden gesteld.

Vervolgopdracht

- Start van de zwaai via 'pootje voor en achter'
- Gedoseerd leren opzwaaien naar de juiste zwaaihouding op het dode punt.

Uitleg van de opdracht

Een helper pakt de enkels van de zwaaiër vast en trekt deze naar achter of voor.

De zwaaiër maakt van zijn lichaam een 'strakke komma/schelp/banaanvorm'. 'Dat is de houding die je aan het einde van iedere voor en achterzwaai moet hebben'.

De helper laat de voeten los doet waardoor de zwaaiërbeweging wordt ingezet.

De zwaaiër doet hetzelfde als bij de startopdracht maar let nu ook op de goede zwaaihouding voor en achter. Het aantal zwaaien wordt bepaald door de zwaaiër met als maximum 3. Dit is om de reden dat veel korte beurten meer resultaat opleveren dan een paar lange beurten. Daarnaast is de fysieke belasting voor leerlingen per zwaaibeurt lager.

Hulpverlening

Deze wijze van zwaai starten vereist een serieuze werkhouding van leerlingen. Als we daaraan twifelen, geven we hen die opdracht niet of verlenen zelf die hulp bij uitsluitend die leerlingen die moeite hebben bij het vinden van de juiste zwaaihouding.

Leerhulp

In deze fase laten we de leerlingen letten op zowel de juiste plaats van aantikken als de juiste zwaaihouding. We leggen het accent 'mooi zwaaien'.

Zelf houden we nog iets anders in de gaten: is er sprake van een valse zwaai?

Dat is het geval als de voeten op het dode punt nog steeds omhoog geslingerd worden.

Vals zwaaien moeten we als leerkracht detecteren en bijsturen: in de voorzwaai moet de leerling de benen vaak wat minder ver opzwaaien. In de achterzwaai moeten de benen vaak wat eerder en duidelijker worden opgezwaaid.

VERVOLGOPDRACHTEN WAARBIJ DE OPDRACHT 'VERPAKT WORDT' IN EEN 'ZWAIDEMO'

Omdat het technisch goed zwaaien nooit in een les gerealiseerd kan worden, laten we de bovenstaande opdrachten in 'verpakte vorm' terugkomen. Daarbij gaat het steeds om goed en 'mooi' (dat wil zeggen: technisch juist) zwaaien. In een zwaaidemo kunnen de leerlingen bijvoorbeeld:

- met tweetallen gelijktijdig in een richting zwaaien
- idem tegenover elkaar.

LEGITIMERING VAN DE OPDRACHTEN BIJ HET LEREN ZWAAIEN IN STREKHANG

In deze fase gaat het om het technisch goed en zuiver leren zwaaien.

We leggen nog niet echt het accent op het snel zwaai vermeerderen maar op het op de goede manier in stand houden van de zwaaiuitslag. Dat leren we niet in een les. We gebruiken meerdere lessen. Daarbij is het zwaaien vaak een zichzelf onderhoudende activiteit, die leerlingen niet zo gauw verveelt als we hen in die zwaai voldoende kunnen laten ontdekken.

Dat zijn achtereenvolgens:

- de juiste plaats van aantikken
- de juiste zwaaihouding
- het merken dat je de zwaaiuitslag vast kan houden
- de 'samen goed zwaaien' opdrachten.

We kiezen voor het aantikken en opzwaaien met twee voeten naast elkaar, omdat het de leerling heel duidelijk laat voelen wat de essentie van dit strekhangzwaaien is: vanuit hang op het juiste moment de benen gedoseerd opzwaaien.

Het voet voor voet aantikken brengt leerlingen en leerkrachten vaak op het zwaaidwaalspoor dat het daarbij zou gaan om vaart te maken door 'hard af te zetten'.

In het scholen van de voor- en achterzwaai moeten we als leerkracht rekening houden met enkele opvallende verschillen tussen voor- en achterzwaai. In de voorzwaai kan de leerling zijn beweging grotendeels zelf in de gaten houden: visueel sturen. In de achterzwaai moet hij het grotendeels op gevoel (proprioceptie) doen. Bovendien kunnen de benen in de voorzwaai vanuit het heupgewricht krachtiger en ruimer worden opgezwaaid dan tijdens de achterzwaai. Dat is er de oorzaak van dat de voorzwaai vaak wat eerder en makkelijker de goede vorm verkrijgt dan de achterzwaai.

In het volgende artikel (6) wordt ingegaan op het benutten van de technisch juiste zwaai om:

- de zwaai te vermeerderen
- daaraan de zwaai in hang te combineren met lengte- en breedte-asdraaien
- de afsprongen complexer te maken.

Wordt vervolgd

Foto's: Gert-Jan Weijer

CORRESPONDENTIE: M.W.Bosman@hhs.nl

J.J.A.A.Hoeboer@hhs.nl

NOTULEN VOORJAARSVERGADERING

D.D. 19 MEI 2006

1 OPENING

Van Driel opent de vergadering met een welkom aan alle aanwezigen en speciaal aan de ereleden Van der Gugten, Ten Hoopen, Loopstra, Retera en Statema.

Het woord is aan de afdeling Drenthe. Voorzitter Hans Koekkoek heet ook namens de 40-jarige afdeling Drenthe ieder van harte welkom op het historische landgoed Overcinghe. Hij memoreert de sportieve en muzikale activiteiten van de voorgaande dag en wenst ieder een goede vergadering.

Het afdelingsbestuur van de afdeling Drenthe wordt voorgesteld. Van Driel bedankt het bestuur voor de organisatie van het informele samenzijn op de 18^e en van de vergadering van vandaag. De bestuursleden ontvangen als attentie van het HB het boek 'Korfbal, samen scoren'.

2 MEDEDELINGEN

- Sinds de Wintervergadering zijn de volgende leden overleden:
 - J. Audenaerde uit Goirle- erelid / afd. West Brabant
 - mw. J.B.N. Baarschers-Boon uit Den Haag- afd. 's Gravenhage
 - A. Berger uit Nijverdal - afd. Twente
 - E. Brouwer uit Breda - afd. West-Brabant
 - B.M.T. Dersigni uit Sleeuwijk - afd. West Brabant
 - G.S. Groeneweg uit Schoorl- afd. Noord-Holland
 - A.J. Huizinga uit Joure- afd. Friesland
 - A.J.A. van Koolwijk uit Ter Aar - afd. Leiden
 - C.J. Kooijman uit Herveld - afd. Gelre
 - mw. G.I. Moerman uit Bergen op Zoom - afd. Rotterdam

mw. I.J.M. Neppelenbroek uit Deventer - afd. De IJsselstreek
 F.A.C. Stuijts uit Bergen op Zoom - afd. West Brabant
 T. Wilders uit Heerenveen - afd. Friesland

- Bericht van verhindering is ontvangen van de ereleden: Bos, Crum, Franssen, De Heer, Kan, Nauta, Neutkens, Vlasblom en Vriënds. En van de afdelingen Dordrecht en IJmond.
- Het aantal leden bedraagt op 19 mei: 8797 waarvan 826 kandidaatleden.
- De volgende afdelingsbestuurders hebben afscheid genomen van hun bestuur. Het HB was veelal aanwezig.

Drenthe:	Elco de Groot
De Noorder:	Jannet Tjeerdsmā
Groepering	
Thomas:	Yvonne Sanders
Oost-Brabant:	Ronald Keurentjes
IJmond:	Ed van Wijk
't Suydenvelt:	Klaas Bosschietier
Twente:	Harrie Ribbers en Marion Rauch
- De zilveren KVLO-speld is uitgereikt aan:

Klaas Bosschietier – afd. 't Suydenvelt
 Elco de Groot – afd. Drenthe
 Ed van Wijk – afd. IJmond
 Harrie Ribbers – afd. Twente
 Harrie Rink – 50 jaar lid

- De KVLO-leden die meer dan 60 jaar lid zijn van de KVLO hebben een bloemetje van het hoofdbestuur ontvangen.
 - dhr. A. Berger
 - mw. J.L. Loos-Hoogcarspel
 - dhr. H. van Rossen
 - mw. T.A.M. van Rossen-Peute
 - mw. W.C. Weimar-Kulk
 - dhr. H.J. van der Werff
 - mw. J.A. Wessel-Klaren
- Ton van Rijn heeft zijn kandidatuur voor het hoofdbestuur helaas moeten intrekken vanwege zijn ziekteproces.
- Hoofdbestuurslid Pieter Mattheijse is met ingang van 2006 tweede penningmeester van de KVLO. Daarmee is ook de laatste vacature in de financiële commissie ingevuld. Als tweede penningmeester heeft hij ook voor het eerst de bijeenkomst ter bespreking van de jaarrekening in deze

commissie bijgewoond.

- De volgende medewerkers zijn in dienst gekomen van de KVLO:
mw. Grethil Post – projectleider regionale positionering (0,2) alsmede beleidsmedewerker bestuursondersteuning en onderwijs (0,2) per 1 augustus 2006.
mw. drs. Hilde Bax – beleidsmedewerker bestuursondersteuning en onderwijs (0,6) per 1 augustus 2006.
de heer Hjalmar Zoetewei – webmaster KVLO (0,4) per 1 augustus 2006.
- De Wintervergadering zal op zaterdag 16 december 2006 worden gehouden in het Jaarbeurs Congrescentrum te Utrecht.
- Voor de organisatie van de Voorjaarsvergadering 2007 heeft zich de afdeling West-Brabant gemeld. De datum van de vergadering wordt later bekendgemaakt.
- Gé Doorenbosch meldt de Thomas Oriëntatiedag op vrijdag 15 december 2006. De Jazzdansdagen vinden plaats van 14-16 oktober. Op 1 juni a.s. bezint het bestuur zich op de ambities van de Groepering. Er is veel inzet op nationaal en internationaal niveau.
- Het bureau van de KVLO neemt dit jaar afscheid van de volgende medewerkers:
Arjen Gutker de Geus stopt per 1 augustus zijn werk als webmaster KVLO.
Henry Hennink, beleidsmedewerker onderwijskundige zaken en huisvesting heeft per 1 september een nieuwe functie aanvaard bij VOS-ABB.
- Op 18 januari vond de Studiedag Beweging en Sport in Bve plaats op de Calo te Zwolle met ruim 140 deelnemers. Het was een succesvolle en informatieve studiedag.
Op 25 januari vond de Studiedag VO, *Leiden en begeleiden*, plaats op de ALO in Amsterdam. Hieraan namen 175 personen deel.
Op 5 april vond de Studiedag bewegingsonderwijs speciaal onderwijs, *Bewegen heeft zin, als je er zin in hebt*, plaats op de Calo te Zwolle met 145 deelnemers.

Op 28 april vond de Landelijke Studiedag LO2 havo/vwo plaats in Almere met 85 deelnemers.

Het waren succesvolle en informatieve studiedagen.

- Op 1 november staat de Studiedag BO gepland, op de ALO in Amsterdam.
- In het najaar zal er wellicht nog een Studiedag Praktijkonderwijs plaatsvinden.
- Voor de scholingen LO2 havo/vwo die op het bureau van de KVLO worden gegeven is tot nu toe veel animo. Vanwege de grote opkomst zullen deze scholingen wellicht later in het jaar worden herhaald.
- Ook de EHBO-cursussen zijn succesvol. Er is veel vraag naar en de cursussen worden als plezierig ervaren.
- De verkiezing van de 'Sportiefste school' in het voortgezet onderwijs vond plaats op 20 april in Papendal. De winnaar is geworden: OSG Bijlmer uit Amsterdam. 12 Leerlingen van deze school mogen op 3 juni naar Australië om daar drie scholen te bezoeken. Het Beatrixcollege uit Tilburg won de publieksprijs.
- Op 2 juni a.s. zal de Mission Olympic plaatsvinden in het Olympisch Stadion te Amsterdam.
- Op 24 en 25 juni vindt de KVLO Golf Trophy plaats.
- Op 11 mei werd de Anders Actievendag gehouden in Kamerik met 33 enthousiaste deelnemers.
- Het bureau van de KVLO zal een nieuwe automatiseringsslag gaan maken. Noodzakelijk vanwege de ko-

mende invoering van de geregistreerde leraren LO en de gecertificeerde scholen voor de Alliantie. Er is gekozen voor een totaal geïntegreerd systeem voor ledenadministratie, facturering, scholing, registratie en website. Leden zullen in de toekomst daardoor zelf hun NAW(naam, adres, woonplaats)- en emailgegevens kunnen wijzigen. We hopen hiermee te bereiken dat ook de emailgegevens up-to-date blijven en we zo op zeer directe wijze met onze leden kunnen communiceren. De software zal geleverd worden door 'Sales Manager' te Amsterdam. Daarnaast is er ook een digitaal archiveringssysteem aangeschaft, dat is geleverd door de firma Veenman uit Capelle aan de IJssel.

- Vier scholen hebben dit jaar aan het kwaliteitsproject deelgenomen: Stedelijk Lyceum - Enschede, Piter Jelles - Leeuwarden, Lauwerscollege - Buitenpost, Lindecollege - Wollega. Het aanmelden van nieuwe scholen stagneert helaas. Het HB is benieuwd naar de redenen hiervan. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met Guus Klein Lankhorst.

3. NOTULEN WINTERVERGADERING 2005

Tekstueel en naar aanleiding van:

Blz 17, regel 34: Van Beek moet zijn Verbeek, afd. Noord-Holland.

Blz 17, regel 40, Statema: Is al enige actie ondernomen om leden van niet-functionerende afdelingen te informeren? Zandstra meldt dat informatie via de KVLO-nieuwsbrief op de website

kan geschieden, maar die moet dan wel actueel zijn. Statema vraagt om in dat geval de leden eenmalig te informeren over de nieuwsbrief. Dit wordt meegenomen.

Van Driel licht toe dat het verslag iets anders is vormgegeven dan in voorgaande jaren het geval was. Het verslag is naast publicatie in de LO ook op de website van de KVLO geplaatst.

4. VOORSTELLEN HOOFDBESTUUR

a. Het hoofdbestuur stelt voor het reglement registratie vast te stellen

Van Driel geeft vooraf een toelichting bij punt IV 6: de EHBO-cursus moet gecertificeerd zijn, maar hoeft niet de KVLO-cursus te zijn. Een tekstuele wijziging bij ditzelfde punt: '...iedere vier jaar...' moet zijn: '...een iedere vier jaar te herhalen...'

Afd AGOV: Dient twee voorstellen tot wijziging in. Ten eerste betreffende punt VIII toetsing: het HB benoemt naast de toetsingscommissie een externe commissie voor beroep. Dit om de professionaliteit te verhogen. Het tweede voorstel houdt in het reglement in deze vergadering niet vast te stellen, maar eerst de toetsingscommissie te benoemen en het reglement te verbeteren. De toetsingscommissie zou zich naast de beoordeling van scholing ook moeten buigen over de puntenhonorering en de haalbaarheid hiervan.

Afd. Friesland: Pleit er ook voor om het reglement in deze vergadering nog niet vast te stellen. Er zijn nog onduidelikheden over welke competenties meetel-

len voor registratie. Gaat het alleen om beroepsgerichte scholing of tellen competenties buiten het vakgebied ook mee. Een tweede punt is de eigen invulling van de 160 uur scholing. De schoolleiding kan een deel verplicht laten invullen. Houd het reglement als basis en laat de details, b.v. de punten-toekenning over aan de toetsingscommissie. Tot slot de vraag of certificaten uit het verleden ook meetellen.

Afd. 't Suydenvelt: Stelt voor het reglement in stemming te brengen en de puntenhonorering over te laten aan de toetsingscommissie.

Thomas van Aquino: De toetsingscommissie moet de bevoegdheid krijgen om het reglement uit te voeren. Dan kunnen we nu starten met het basisreglement.

Afd. De Noorder: Voortgang van het proces van registratie is belangrijk. Het getal 30 in het reglement kan blijven staan, de invulling van punten aan de commissie overlaten. Verzoek aan het HB om alle wijzigingen en ontwikkelingen tijdig te communiceren aan de leden om zoveel mogelijk de besluitvorming in de Wintervergadering voor te bereiden.

Betreffende de competenties:

Van Driel: Het is niet de bedoeling dat alleen competenties uit de initiële opleiding meetellen, het gaat wel om actuele scholing die in het aangegeven voortraject van twee jaar gevolgd is. Het gaat uiteindelijk om het onderhoud van de kwaliteit van de leraar LO. Evers:

Ook scholing ten aanzien van de algemene bekwaamheid van de leraar, naast de specifieke bekwaamheid is wenselijk. De tekst van het huidige reglement weersprekt dit niet; wellicht dit verduidelijken in een toelichting. Afd N.W.Veluwe: Graag aandacht voor de tijdsinvestering van parttimers. Evers: Daar ligt een dilemma; ook parttimers moeten kwalitatief goed geschoold zijn en dit onderhouden. De status van kwaliteitsleraar moet gewaarborgd blijven. Hoe moeilijk dit voor parttimers in tijd ook is.

Betreffende scholing van de afdelingen: Rotting: De afdelingen moeten op de hoogte zijn van de criteria voor punten-toekenning van scholing. De communicatie hierover moet optimaal zijn.

Van Driel: De basisvoorziening betreffende scholing door de afdeling staat in het reglement. Afdelingen moeten hun scholing melden bij de commissie met een voorstel tot honorering. De commissie besluit hierover en publiceert dit. Scholingen kunnen al aangemeld worden bij bureau VAS.

Zandstra: Dit is een startfase, dus sommige scholingen zullen achteraf gehonoreerd worden.

Van Driel: Leden kunnen ook aangeven wat voor scholing ze onlangs gevolgd hebben en dit wordt dan achteraf getoetst. Een scholingskalender kan gebruikt worden voor leden om hun eigen scholing te plannen.

Betreffende het vaststellen van het reglement:

Van Driel: het HB ziet dit als startdocument om mee verder te werken met de bedoeling om in september te starten met de registratie. Dit kan echter alleen indien er onder de leden voldoende draagvlak voor is. De criteria van registratie zullen blijvend aan verandering onderhevig zijn; evaluatie zal dan ook onderdeel van het gehele proces zijn. De toetsingscommissie is hierin heel belangrijk, zij gaat over het toekennen van de punten op basis van wat is vastgelegd in het startdocument.

Tevens zal de toetsingscommissie jaarlijks de criteria bi stellen en publiceren.

Van Driel stelt voor de toetsingscommissie in te stellen en tegelijkertijd op basis van dit concept-reglement voort te gaan met de registratie per 1 september a.s. Het reglement wordt dan tijdens de komende Wintervergadering definitief vastgesteld.

Evers: Aantal uren en punten kunnen ter discussie staan, maar horen wel eerst te worden vastgelegd in het reglement. Verdere details opnemen in een toelichting.

Simons: Pleit ervoor het reglement en de beoordelingscriteria gescheiden te houden.

Voorstel HB ter stemming:

Van Driel: Het HB stelt voor het traject van registratie op te starten en de toetsingscommissie aan te stellen op basis van het conceptreglement; dit reglement ter stemming inbrengen in de komende Wintervergadering. Dit voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

b. Het hoofdbestuur stelt voor de huidige financiering voor schoolsport voor 2006 nog te handhaven.

Van Driel licht het voorstel toe: Het gaat om een besluit van vier jaar geleden waarvan de termijn nu afloopt. Het voorstel is om deze termijn met een jaar te verlengen omdat er nog geen nieuw beleidsvoorstel is. Hieraan wordt gewerkt waarbij ook ontwikkelingen met betrekking tot de Alliantie meege-

nomen worden. De deelname van scholen groeit jaarlijks met ca. 15%. Breedtesport is een van de criteria van evaluatie van beleid.

Afd. Limburg: Kan de KVLO het interstedelijk toernooi in Limburg subsidiëren? De reiskosten zijn een groot probleem bij landelijke deelname.

Van Driel: Hierover graag contact opnemen met de afdeling Schoolsport. Het probleem van de reiskosten wordt bij het nieuwe beleidsvoorstel betrokken. De KVLO investeert met name in de voorrondes; Mission Olympic wordt voornamelijk uit sponsorgelden van externen betaald. Erken: Mission Olympic wordt niet groter. De KVLO gaat meer investeren in de regionale finales en het bereiken van kinderen op lokaal niveau met als uitgangspunt sporten voor alle kinderen. Wat betreft de reiskosten probeert Erken via NOC*NSF en de NS wat te regelen.

Afd. Twente: Pleit ervoor het regionale netwerk te versterken.

Het voorstel van het HB wordt aangenomen.

5. JAARREKENING 2005

a. Rekening en verantwoording 2005

Afd. West-Brabant: graag bij de post contributies en abonnementen een reëel bedrag opnemen zodat we weten hoeveel we binnen krijgen.

Westerbeek licht toe: Omdat we behoorlijk achter dubieuze posten aanzitten is de voorziening steeds lager,

maar niet voorspelbaar.

b. Decharge bestuur

Het bestuur wordt onder applaus en met dank aan Van Bussel en Westerbeek decharge verleend.

6. JAARVERSLAG 2005

Het jaarverslag wordt vastgesteld.

7. RONDVRAAG

• De schriftelijk binnengekomen rondvraag van de afdeling De IJsselstreek is inmiddels behandeld bij het punt registratie.

• Afd. Noord-Holland: De Tweede Kamer gaat in september beslissen over de in te voeren zorgplicht voor scholen. Enkele SO-scholen blijven bestaan. Andere komen onder het reguliere onderwijs te vallen. Elke school wordt verplicht leerlingen aan te nemen ongeacht een eventuele handicap en aan deze leerlingen een behandelingsplan te geven binnen de school of buiten de school (dan door de school georganiseerd). De bekostiging is nog niet helder. Leerlingen krijgen waarschijnlijk een 'rugzakje' mee, maar niets met betrekking tot voorzieningen en accommodatie. In Friesland doet men mee aan een pilot. De besturen zijn in principe bereid mee te werken als een en ander kostenneutraal is. Van Driel zegt toe dat het HB zich hierin zal verdiepen en in samenwerking met Yvonne Sanders (portefeuillehouder SO) hierover zal publiceren.

Mondelinge rondvraag:

• Afd. De Noorder: Er is zorg over het niveau van stagiaires van diverse ALO's. De ALO Groningen heeft een brede bachelor opgezet. Studenten kunnen kiezen tussen diverse modules; daardoor zal tijd voor het vak LO minder worden. Hoe denkt het HB over deze ontwikkeling en hoe is het contact met de ALO's hierover?

Van Driel: Het werkveld stelt het beroepsprofiel op. De opleidingen moeten naar aanleiding hiervan een opleiding aanbieden. Een kwart van de opleidingstijd kan door een student vanuit een ander werkveld wor-

den ingevuld. De zorg over het opleidingsniveau is reëel. Wij adviseren, blijf in gesprek met de ALO uit de regio via veldadviescommissies en stagebijeenvakomsten. Wij brengen dit in in het Aलो.

5

- Afd. AGOV: De AGOV is in gesprek met de ALO Amsterdam en intensief betrokken bij de kwaliteit van stagiaires. Deze contacten met de ALO worden als positief ervaren.

10

- Afd. AGOV: De laatste kaderbijeenvakomst is afgelast. Het idee bestaat dat er meer afstand is ontstaan tussen het HB en de afdelingen. Kaderbijeenvakomsten zijn juist een uitstekend middel tot communicatie.

15

Van Driel: Het HB deelt het gevoel van meer afstand tot de afdelingen niet. De laatste kaderbijeenvakomst is afgelast vanwege de geringe belangstelling. De kadertweedaagse wordt als bijzonder zinvol ervaren.

20

- Afd. AGOV: In de brief van het HB aan de AGOV over de afgelaste kaderbijeenvakomst wordt de aanstelling van mw Post gemeld. Niet alle afdelingen wisten dit en dit is daarom procedureel onjuist.

25

Zandstra: Deze brief is in afschrift naar alle afdelingen gegaan.

- Afd. AGOV: Hebben afdelingen inspraak in de benoeming van regio-coördinatoren?

30

Van Driel: De afdelingen worden betrokken bij de aanstelling. Er zijn echter niet veel reacties op de vacatures. De kandidaat moet wel wonen en werken in de betreffende afdeling.

40

- Afd. West-Brabant: Als iemand zich niet laat registreren of bijscholing wil volgen, heeft dit dan consequenties voor zijn verhouding met het bestuur?

45

Evers: Ieder is hier vrij in en het heeft (nog) geen consequenties voor de arbeidssituatie. Het op peil houden van het bekwaamheidsdossier is nu nog tamelijk vrijblijvend. Dit kan in de loop van de jaren wel veranderen.

50

- Afd. Zeeland: Dit jaar studeren de eerste Lobossers af. Lobossers gaan ingezet worden in het PO. Is er nieuws vanuit het gesprek tussen het HB en de Ciossen?

55

5

10

15

Zandstra: Het gesprek heeft tot meer duidelijkheid geleid. Het HB heeft contact gehad met het SB-achterbanberaad; we zijn het op een aantal punten niet eens, b.v. over het begrip 'functioneren onder verantwoordelijkheid van'.

Met de Besturenorganisaties, PABO's, ALO's en KVLO is overleg over een protocol bewegingsonderwijs gestart. Zandstra is hierbij namens de KVLO betrokken. Er zijn hiervoor in kleinere kring voorbereidingen gestart, waarbij vanuit de KVLO Henry Hennink is betrokken. Het streven is per 1 januari 2007 een breed gedragen protocol te hebben.

- Afd. Oost-Brabant: Hoe verhoudt zich de nieuw te starten ALO in Arnhem/Nijmegen met de problematiek rond de stagiaires vanuit ROC's? Van Driel: De zes ALO's zullen samen moeten overleggen over de capaciteit die voor het werkveld nodig is. Uit dit overleg zullen helaas waarschijnlijk geen harde afspraken tot stand komen.

8. GO-ZAKEN

Evers licht de stand van zaken toe. In het hbo en Bve zijn geen belangrijke ontwikkelingen. Voor het PO is een onderhandelaarsakkoord gesloten. Verbeterpunten zijn: de reiskostenregeling, 0,8% uit het pensioenakkoord is toegevoegd aan de eindejaarsuitkering en op alle scholen komt een persoonlijk

scholingsbudget.

In het VO is het overleg met de nieuwe werkgeversorganisatie VO vastgelopen. Probleemgebieden zijn de faciliteiten voor de MR, tweejarige ontslagbescherming bij noodzakelijke sanering en het vereiste 2/3 quorum bij besluitvorming omtrent taakbeleid. Deze onderwerpen waren op de langetermijn-agenda geplaatst voor overleg over doorcentralisatie in het VO in 2007, maar deze drie punten zijn nu als onderhandeling ingebracht voor de tussen-CAO van een jaar. De zakelijke verhoudingen zijn hierdoor verstoord. Informatie over de 2/3-quorumregeling is verstuurd naar alle MR'en; ook de afdelingen zullen de informatie ontvangen. Er is wel een informele vraag van de werkgeversorganisatie gekomen om weer te gaan praten.

20

25

30

35

40

9. SLUITING

Van Driel sluit de vergadering.

De foto's zijn gemaakt door: Martin Merkelbag.

45

50

55

STUDIEDAG BASISONDERWIJS IN AM

Op 1 november 2006 is er weer de studiedag basisonderwijs. Dit keer vindt hij plaats in Amsterdam op de ALO.

Het thema van de studiedag is: 'Perspectieven op leren bewegen'.

Tijdens deze studiedag staan drie perspectieven centraal, namelijk:

1 legitimering van het vak en van de activiteiten die je kiest

2 het vak en sportstimulering

3 het leren van de kinderen.

Zie voor meer achtergrondinformatie wat betreft het thema **LO 8, pagina 47**. Door: *Esther Buis*

Programma

09.15 – 09.45 uur	Ontvangst en inschrijving
09.45 – 10.15 uur	Opening en inleiding door Dr. Harry Stegeman, lector Hogeschool Windesheim 'Perspectieven op leren bewegen'
10.30 – 12.00 uur	Eerste workshopronde
12.00 – 13.00 uur	Lunch
13.00 – 14.30 uur	Tweede workshopronde
14.30 – 15.00 uur	Koffie en thee
15.00 – 16.30 uur	Derde workshopronde
16.30 – 17.00 uur	Napraten met een hapje en een drankje
17.00 - ...	Mogelijkheid tot dinerbuffet

THEORIEWORKSHOPS

1 Schoolplein in een nieuw jasje!

Door: Sanne Spits-Nuijten, Coördinator Zoneparc Dayenne L'abée, programmamedewerker Buurt, Onderwijs en Sport bij het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen
Cilia van Oostveen, adjunct-directeur Sint Henricus School Amsterdam

Vind jij ook dat jullie schoolplein toe is aan een opknapbeurt? En vind je ook dat de gymlessen veel vaker buiten gegeven zouden kunnen worden? Signaleer jij daarnaast ook steeds meer dikke kinderen, hangende kinderen, meer pestgedrag en verveling op het schoolplein? Zou je hier wat aan willen doen en heb je creatieve ideeën voor oplossingen? Schrijf je dan in voor deze interactieve workshop! Denk met ons mee en ga naar huis met veel praktische tips en tools voor je eigen schoolplein!

2 Bewegen, een zwaarwegende zaak

Door: Agnes Ronner, bewegingstherapeut Behandelcentrum Heideheuveld
Obesitas is een groeiend probleem en niet in de minste plaats

onder kinderen. Bewegen of lichamelijke activiteit is naast dieet/voedingsadviezen en gedragsverandering één van de peilers van de obesitas behandeling. Binnen Behandelcentrum Heideheuveld worden kinderen en adolescenten met obesitas behandeld. De behandeling is gericht op het reduceren van gewicht, het behouden van het gewichtsverlies en het bevorderen van een actieve levensstijl. Belangrijk hierbij is dat men er van doordrongen moet zijn dat je van bewegen niet afvalt, maar dat bewegen essentieel is voor het behoud van het gewichtsverlies! Kinderen moeten weer ervaren dat bewegen leuk is zonder dat daarbij allerlei onjuiste verwachtingen worden gewekt als het gaat om gewichtsverlies.

3 Trends of traditie?

Door: Marco van Berkel, docent ALO

Waarom geven we wendspringen over de kast en ringzwaaien, terwijl dit buiten school erg weinig gedaan wordt? Waarom geven we voetbal, terwijl zoveel jongens buiten school voetballen? Wanneer besluiten we om nieuwe activiteiten die een trend aan het worden zijn in het onderwijsprogramma op te nemen? In een workshop met een groot discussie karakter proberen we overwegingen op een rijtje te zetten voor de keuze van activiteiten in het bewegingsonderwijs met de bedoeling te komen tot selectiecriteria.

4 Jump-in, leerlingvolgsysteem

Door: Bertram Bouthoorn, projectleider Jump-in
Loek Leenen, projectmedewerker

Jump-in is een initiatief van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de Gemeente Amsterdam en de GGD. Vanaf 2002 wordt er aan gewerkt om kinderen tussen 4 en 12 jaar oud meer te laten bewegen waarbij het Jump-in project wordt ingezet om zwaarlijvigheid bij (basis)schoolkinderen te bestrijden. Het leerlingvolgsysteem is daarbij essentieel voor de aansturing. Via dit systeem wordt in kaart gebracht welke kinderen actief of inactief zijn. Tevens wordt de BMI gemeten en

worden zwaarlijvige kinderen doorverwezen naar de Jeugd Gezondheidszorg. Door deze 'monitor' kunnen in het kader van Buurt, Onderwijs en Sport projecten op maat worden georganiseerd. U kunt vast een kijkje nemen op www.jumpin.nl en bekijken wat de resultaten zijn van de metingen op Amsterdamse basisscholen.

5 Motorische leerlingvolgsystemen in het basisonderwijs

Door: Janey van Asperen, docent ALO, lid kenniskring lectoraat ALO

In de literatuur worden vraagtekens geplaatst bij de validiteit van motoriektesten. Tijdens deze bijeenkomst willen we een dialoog tot stand brengen tussen gebruikers ten einde een antwoord te kunnen geven op de volgende vragen:

- 1 Welke 'gouden standaard' hanteren de verschillende motorische leerlingvolgsystemen om de ontwikkeling van de motoriek te meten?
- 2 Meten we met behulp van een motorisch leerlingvolgsysteem wel wat we willen weten (validiteit)?
- 3 Wanneer gebruik je welk motorisch leerlingvolgsysteem?

6 Bewegingsonderwijs, sportstimulering en de BOS-driehoek

Kan de lobos hierbij een rol spelen?

Door: Jan Oosterlee (docent lobos Cios Haarlem)
Nels Rijvers (docent LOBOS Cios Goes) (onder voorbehoud)

Deelnemers krijgen informatie over de lobos-opleiding zoals die op de Cios-opleidingen gegeven worden. Daarbij richten wij ons o.a. op de plaats die de vakleerkracht in de opleiding van de lobos vervult. Daarnaast staan we stil bij sportstimulering en de BOS-driehoek en hoe in de lobos-opleiding hier specifiek aandacht aan gegeven wordt. Inmiddels kunnen we al enige ervaringen delen over lobossers die een plaats in het werkveld hebben gevonden. We besluiten met het schetsen van een toekomst voor het bewegingsonderwijs, sportstimulering, de vakleerkracht en de lobos.

7 Buitenspelen

Door: Ton de Ruijter, vakleerkracht basisonderwijs en docent ALO
Bastiaan Goedhart, vakleerkracht basisonderwijs, InHolland

Buitenspelen is vaak leuk en lastig. Leuk voor de kinderen en soms lastig voor de begeleiding. Hoe kunnen we het buitenspelen voor iedereen, van groep 1 t/m 8, leuk maken? Welke rol kan de vakleerkracht bewegingsonderwijs op een basisschool invullen om een impuls te geven aan het buitenspelen? Kan buitenspelen één van de interventies zijn in de strijd tegen bewegingsarmoede en het toenemende probleem van

overgewicht? Aan het eind van de workshop is er kort gelegenheid voor het uitwisselen van de eigen ervaringen en ideeën.

8 Welk aangepast sportspel in het BO?

Door: Chris Hazelebach, Docent Calo en medewerker SLO
Welk sportspel is geschikt voor de hoogste groepen van het basisonderwijs?

In het basisdocument staan voor groep 7 en 8 aangepaste vormen van korfbal, handbal en basketbal. Deze spelvormen zijn voor de gemiddelde bewegers vaak te moeilijk om beter te leren spelen. Op grond van beelden van Pilonbal met groep 5 en 6 willen we onderzoeken, welk aangepast sportspel aansluit bij het bewegingsniveau van deze kinderen. In de workshop zullen de volgende werkvormen toegepast worden:

- observeren van spelende kinderen (n.a.v. videobeelden)
- analyseren van soorten leerhulp
- differentiëren van leerhulp
- het ontwerpen van nieuwe aangepaste sportspelen voor het basisonderwijs
- discussiëren over de relatie sport en onderwijs.

9 Constructie van leertaken in bewegingssituaties

Door: Jeroen Koekoek, docent Calo, lid kenniskring lectoraat Calo
Gert van Driel, voorzitter KVLO, lid kenniskring lectoraat Calo

Binnen de kenniskring van het lectoraat 'Bewegen en gedragsbeïnvloeding' wordt onderzocht of inzichten vanuit constructivistische en ecologische onderwijs- en leertheorieën ('het nieuwe leren') bij kunnen dragen aan een verdere ontwikkeling van de didactiek van het bewegingsonderwijs. Er wordt met name gekeken naar de wijze waarop een leerling in het basisonderwijs zijn leertaak opvat, ofwel zijn leeropdracht construeert. Tijdens deze workshop zal samen met de deelnemers (onder andere met behulp van videomateriaal) onderzocht worden welke invloeden een belangrijke rol spelen op de constructie van een leertaak. Enkele resultaten van het onderzoeksproject worden aan de deelnemers voorgelegd.

10 De Rotterdamse 'Gymleraar nieuwe stijl'

Door: Mariska Beenhakker, projectleider Elke Dag Bewegen, S&R Rotterdam
Jan Tromp, projectleider Elke Dag Bewegen, S&R Rotterdam

In 2005 is Sport en Recreatie Rotterdam gestart met het inzetten van de 'Gymleraar nieuwe stijl' op de basisscholen om bewegingsarmoede en overgewicht te bestrijden. In het kader van het project 'Elke dag bewegen' geven de gymleraren minimaal drie bewegingslessen onder schooltijd aan iedere groep

en bieden daarnaast een naschools bewegingsprogramma aan. Door de integrale inzet van het lespakket Lekker Fit, de Fitmeter en het uitgebreide bewegingsaanbod worden de leerlingen en ouders bewust gemaakt en aangespoord tot een gezondere leefstijl. Welke consequenties heeft dit project voor het bewegingsaanbod en welke eisen stelt dit aan de functie van 'Gymleraar nieuwe stijl'?

PRAKTIJKWORKSHOPS

11 Judo is een makkie (ook zonder dat pakkie)

Door: Thijs Mensink, docent ALO

Gelukkig is er de laatste jaren in het bewegingsonderwijs een vaste plaats ingeruimd voor zelfverdediging. Steeds meer collega's zijn gaan inzien welke bijdrage dit domein kan leveren aan de ontwikkeling van opgroeiende kinderen. We moeten echter constateren dat men op het gebied van stoeien vooral blijft hangen in het aanbieden van activiteiten als 'bal afpakken' en 'elkaar van de mat afduwen'. Met dit aanbod willen we aantonen dat judotechnische activiteiten niet veel ingewikkelder hoeven te zijn dan bekendere stoeispelletjes, maar wel vele malen interessanter.

12 Het ontplooiën van een bewegingsperspectief

Door: Bruno Oldeboom, docent CALO, Hogeschool Windesheim

Corine Visser en Jeroen Steeman, docenten Pabo In-Holland Rotterdam

De afgelopen jaren is de kennis over hoe leerprocessen verlopen enorm toegenomen. En leerstijlen van leerlingen worden tegenover onderwijsstijlen van leraren geplaatst. Hoe kan een leraar binnen het gestelde arrangement beter rekening houden met wat kinderen willen en hoe kun je tijdens lessen er voor zorgen dat ook leerlingen van het basisonderwijs meer eigenaar van hun leerproces kunnen zijn? Boek: *Perspectieven op bewegen - een didactiek voor de basisschool*, uitgeverij 't Web.

13 Sportstimulering binnen de lichamelijke opvoeding (hockey)

Door: Rogier Beliën, docent ALO

De rollen en beroepsopgaven die wij als docent vervullen, veranderen. De traditionele grenzen tussen de gymzaal/onderwijs en het sportveld/vereniging lijken daarbij wat te vervagen. Dat betekent dat we als docent lichamelijke opvoeding of bewegingsonderwijs ook een stimulerende en verwijzende rol (gaan) vervullen voor de kinderen vanuit de school richting de vereniging. Wat kan een docent zelf doen aan sportstimulering? Deze workshop 'Sportstimulering' heeft als doelstellingen:

- 1 het opdoen van ideeën qua inhoud en organisatie voor een ieder die invulling gaat geven aan deze rol van het vakmanschap
- 2 het verhelderen van methodisch-didactische overwegingen die daarbij van belang zijn. We gebruiken in de workshop *hockey* als activiteit.

14 Skaten (eventueel skateboarden) in het basisonderwijs

Door: Simone de Vries, coördinator bewegingsonderwijs
Edo Oosting, vakleerkracht basis- en speciaal basisonderwijs

Petra Anselma, vakleerkracht speciaal basisonderwijs en praktijkonderwijs

In deze workshop wordt aangegeven hoe de vakgroep bewegingsonderwijs Lelystad invulling geeft aan de skatelessen binnen het basisonderwijs.

Er wordt aandacht besteed aan de volgende items:

- opbouw van de lessen van groep 1 t/m 8
- praktische tips voor de organisatie van de lessen
- praktische tips voor de aan te schaffen materialen
- veiligheidsmaatregelen en afspraken hieromtrent.

Omdat de workshop een praktische workshop is, is het raadzaam eigen skatemateriaal en bescherming (pols, elleboog en kniebescherming, eventueel een helm) mee te nemen. Om vloerbeschadiging te voorkomen dient het remblok verwijderd te zijn of afgeplakt te worden met tape.

15 Handbal

Door: Henne van Es, consulent Nederlands Handbal Verbond (NHV)

Handbal is een erg aantrekkelijk spel voor het basisonderwijs. Vanuit eenvoudige lummelspelen is een voortzetting in de richting van handbal een logische stap. Hoe kan handbal geïntroduceerd worden op de scholen? Of in het kader van sportkennismakingslessen? De leerstof die wordt aangeboden probeert een brug te slaan tussen het bewegingsonderwijs in de school en de handbalvereniging, waar de jeugd zich verder kan ontwikkelen in het handbal.

16 Bewegen en muziek

Door: Heleen Kerkhoff, docent ALO

Dansen is zeer onderhevig aan trends. Streetdance is een dansstijl die toch al jaren zeer populair is. Om deze swingende dansstijl toch enigszins af te wisselen is het leuk kleine uitstapjes te maken naar randgebieden als breakdance, clowndance en rappen. Deze vallen goed te combineren met streetdance. In deze workshop zullen mogelijkheden aangeboden worden hoe dit te doen in de hoogste klassen van het basisonderwijs.

17 Badminton, speelse vormen voor de basisschool

Door: Paula Rip, Nederlandse Badminton Bond, docent trainersopleidingen NBB

Maurits van Tubergen, badmintontrainer.

Beide docenten werken mee aan de ontwikkeling van de leerlijnen voor het basisonderwijs, in samenwerking met SLO en NOC*NSF.

Badminton voor het basisonderwijs op een speelse en kindvriendelijke manier. Badminton kan je over een (badminton)netje spelen maar ook met en over andere toestellen en met andere slagmaterialen. In verschillende arrangementen worden badmintonvoorbeelden gegeven, met op-

drachten op verschillende niveaus. De opzet van de organisatie is badminton in groepjes met een regelkaart voor de leerlingen. Bij deze vormen wordt gedemonstreerd (door de deelnemers van deze workshop) hoe de regelkaart werkt en welke vormen gedaan kunnen worden. Materiaal (rackets en shuttles) is voor iedereen aanwezig.

18 Tussen speellokaal en klimwand

Door: Chris van de Kant, docent ALO

Klimmen en klauteren gebeurt veel met kleuters in het speellokaal, maar daarna doen kinderen het steeds minder in de lessen bewegingsonderwijs. Dit terwijl in het VO veel wordt geklommen op klimwanden. Wat zijn voor kinderen van de basisschool interessante activiteiten? Wat leren de kinderen binnen deze klimsituaties? Hoe is de lijn naar de activiteiten in het VO? Met welke opdrachten kan je klimsituaties boeiend en leerzaam houden?

Inschrijfformulier 'Perspectieven op leren bewegen'

Studiedag primair onderwijs, woensdag 1 november 2006, Hogeschool van Amsterdam

Naam: _____ Adres: _____
Postcode: _____ Woonplaats: _____
Telefoon: _____ E-mail: _____
Bank/girorek.: _____ t.n.v.: _____

Leraar LO
 Anders, nl:

Lid KVLO: ja / nee Lidmaatschapsnummer*: _____

Kandidaatlid KVLO: ja / nee Lidmaatschapsnummer*: _____

*(zie adressticker vakblad, zonder lidmaatschapsnummer brengen wij het hoogste bedrag in rekening).

Bij overinschrijving gaan KVLO-leden voor op niet-leden.

NB: betaalt per éénmalige incasso en gaat hiermee akkoord door ondertekening. Deze incasso is onherroepelijk.

Het inschrijfgeld bedraagt € 105,- (lunch inbegrepen) voor KVLO-leden (studentlid € 45,-) en € 150,- voor niet leden, student € 75,-.

Ik neem deel aan het dinerbuffet € 25,- ja / nee

Handtekening voor akkoord: _____

Ik heb belangstelling voor de volgende workshops:

Indien u zich aanmeldt voor workshop 14 skaten, en u niet in het bezit bent van skates, geeft u dan achter uw workshopnummer ook uw schoenmaat op.

Nr. workshop	Nr. reservekeus
1 _____	_____
2 _____	_____
3 _____	_____

Dit formulier volledig ingevuld in een envelop (zonder postzegel) opsturen naar:

Bureau KVLO

Antwoordnummer 6030 3700 VB Zeist

Uiterste inschrijfdatum: 1 oktober 2006

Medio oktober ontvangt u een inschrijvingsbewijs met programma en routebeschrijving.

Informatie over de inschrijving is bij Astrid van der Linden (VAS) te verkrijgen, tel.: 030 693 7677.

DE DOCENT LICHAMELIJKE OPVOEDING

Steeds vaker wordt er in het onderwijs een beroep gedaan op de docent in zijn rol als begeleider of coach: het accent komt meer en meer op de pedagogische taak te liggen. Docenten dienen steeds meer oog te hebben voor de leerling als persoon in ontwikkeling, die vaak ‘op maat’ begeleid moeten worden. Kortom met veel kennis over de methodische aanpak kan je ver komen, maar niet ver genoeg. Anno 2006 ben je coach en begeleider. Door: Joop van der Sman

Voor LO-ers een open deur: het vak lichamelijke opvoeding is bij uitstek een vak, waarin leerlingen zich in persoonlijk opzicht meer manifesteren dan in andere vakken. Alhoewel, met de komst van de basisvorming en tweede fase, de leerwegen, worden er in die vakken ook andere kwaliteiten van de docent gevraagd.

Kennisoverdracht is gelukkig al lang niet meer alleen het allerbelangrijkste tijdens onze onderwijsactiviteiten. Al zijn er nog genoeg docenten, die roepen dat ze ingehuurd zijn om ‘les te geven’ en niet om kinderen op te voeden, hebben ze gelukkig steeds vaker door, dat er meer nodig is om de kennis/vaardigheden effectief te laten landen bij de leerlingen.

ANDERE OGEN EN OREN

Maar laat ik me beperken tot ons vak: het maakt bijvoorbeeld nogal een verschil of je je vrij door een gymzaal kan en mag bewegen tijdens een spelletje basketbal of dat je achter een tafeltje met wiskunde aan het worstelen bent. De docent lichamelijke opvoeding is dus ook de persoon, die met ‘andere ogen’ naar de leerling kan kijken. En dus vaak ook een ander beeld van de leerling heeft en dat is ook wel te merken tijdens bv. de rapportvergaderingen: waar de theoriecollega over de leerling zegt: ‘tjee, geen land mee te bezeilen, absoluut een etterbak’, daar kan de docent LO lovende woorden laten horen over dezelfde persoon. Of omgekeerd! Docenten LO zullen tijdens hun les veelal eerder uitgenodigd worden een luisterend oor voor de leerling te hebben, de doorverwijzende mogelijkheden zijn dus groter!

Mits die docent van die gelegenheid gebruik durft te maken. En als het gebeurt, wat dan?

Om binnen het vak LO te blijven: voor dat spelletje basketbal is naast de balvaardigheden en spelregelkennis ook nodig dat de leerling die geleerde vaardigheden durft in te zetten, dat deze niet bang is ‘het verkeerd te doen’ of commentaar van zijn klasgenoten en de docent te krijgen.

NEGATIEVE LEERERVARINGEN

Daar waar de doelstelling van LO in Nederland o.a. is zoge-

naamde *lifetime* sportmotivatie teweeg te brengen bij jonge mensen, gebeurt het nogal eens, dat het tegenovergestelde bereikt wordt. Regelmatig hoor ik volwassenen, die door hun negatieve ervaringen tijdens de lessen LO op school, voor kortere of lange tijd het sporten hebben gestaakt. Die negatieve ervaringen liggen altijd op het vlak van ‘een onveilig lesklimaat’, waarbij mensen beschadigd werden door de ervaring ‘niet goed genoeg te zijn’ of ‘het nooit goed kunnen doen ondanks tomeloze inzet’, om maar wat te noemen. Pesten, sociaal onhandig gedrag, lichamelijke beperkingen, te hoge eisen (gekoppeld aan een te laag zelfbeeld) zijn oorzaak van negatieve ervaringen. Docenten LO die weinig tot geen oog hebben voor de leerling als persoon lopen het risico de doelstelling van ons vak, levenslange sportbeoefening, bij de leerling juist niet te bereiken. Heel vaak overigens is de docent het zich niet bewust dat dit gebeurt. LO-ers hebben de valkuil erg gefocust zijn op de lesinhoud, het aanleren van het kunstje. Daar worden ze tenslotte voor opgeleid toch? Leerlingen ‘waar wat mee is’, die niet echt willen, zijn lastig in de les!

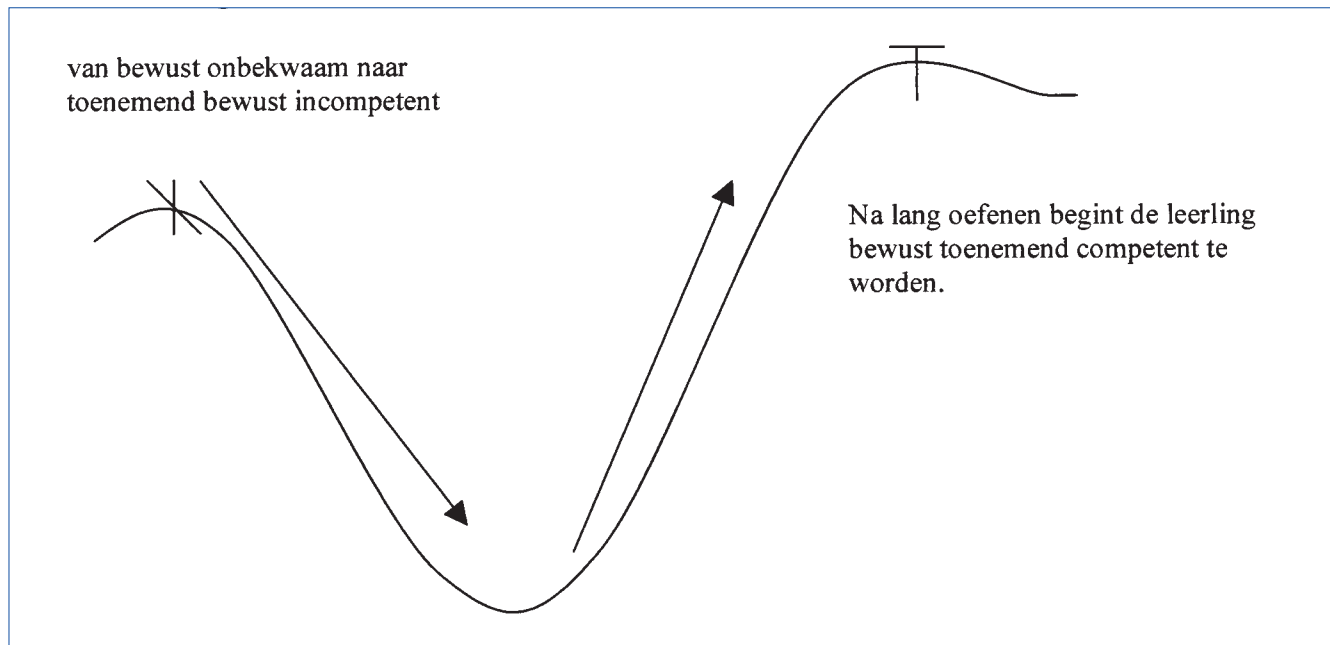
EEN SPECIALE LEERLIJN: DE LEERCURVE EN DE 3 P'S

Op de ALO in Amsterdam werken we met vier leerlijnen in de drie leerjaren voorafgaand aan de lio-/eindstage: Praktijk, Theorie, Stage en Reflectie.

Doel is dat de toekomstige docent LO instaat is al het geleerde tijdens de praktijk- en theorievakken te integreren en tijdens de stage in praktijk te brengen. Maar ook te reflecteren op zijn eigen gedrag: wat doe ik eigenlijk tijdens mijn les, dat er voor zorgt dat het zo gaat? Welke interventies helpen om mijn doelen te bereiken, welke interventies werken juist blokkerend naar het kind toe?

Of: dat meisje met angst voor de bal, dat is wel heel lastig, moet ze dan maar niet meedoen? Zo zijn er talrijke situaties te verzinnen, waarbij het eerder om coachende en begeleidende competenties gaat, dan vakdidactische. Over het fenomeen leerlijnen ga ik nu niet uitweiden, wel over een andere bijzondere lijn: de leercurve.

ING ALS BEGELEIDER

Afbeelding 1: de leercurve

Ieder mens, die iets nieuws leert, doorloopt de leercurve: van onbewust incompetent (het niet weten wat je niet weet of kunt) naar onbewust competent (het automatisch handelen) is een lange en soms frustrerende weg, vooral in het begin! In de les LO zijn er steeds weer momenten, waarop de leerling het 'toenemend bewust onbekwame' ervaart, zich realiseert dat hij een vaardigheid nog niet beheerst. We kennen allemaal de frustratie van leerlingen, die bv. voor het eerst 'echt moeten volleyballen', technisch zo moeilijk. Het ontdekken en bewust ervaren van het niet kunnen is vaak aanleiding tot vluchtgedrag, "het dalende deel" in de leercurve voelt heel vervelend.

Bij de ondersteuning van dit leerproces zijn *de drie pedagogische P's* van belang.

De docent LO dient *Permissie* te tonen: expliciet laten merken dat het OK is dat de leerling het nog niet beheerst, dat deze een fout mag maken!

Daarnaast is het belangrijk dat de docent *Protectie* biedt: het zorgt ervoor dat de leerling zich veilig voelt in de les, om door dit proces te gaan; hij voelt zich niet veroordeeld omdat het nog niet lukt! Als de docent ervan uitgaat dat iedere leerling enige *Potentie* in huis heeft om nieuwe dingen te leren, is aan alle voorwaarden voldaan voor een vruchtbaar en veilig leerklimaat. Er is een besef dat het nog niet competent zijn altijd vooraf gaat aan het beheersen van de competentie. Heel belangrijk is het dit openlijk te durven erkennen.

Leerlingen gaan dan makkelijker door de leercurve, zullen het

gewoon vinden dat nieuwe dingen eerst niet lukken en ze weten waar het frustrerende gevoel vandaan komt.

Dat voorkomt dat ze kiezen voor vluchtgedrag: 'ik heb geen zin in ...' of 'ik voel me niet lekker' tot blessures en ziekte voorwenden.

'Meester, ik ben bang voor de ringen, wil je me helpen en vangen?'. Als een leerling dat durft te zeggen, dan heb je als docent veel gewonnen. Zelfs in de stoere periode kan dit bereikt worden, maar het vraagt veel investeren in het lesklimaat vanaf de eerste dag.

LO EN BEGELEIDINGSGBIEDEN

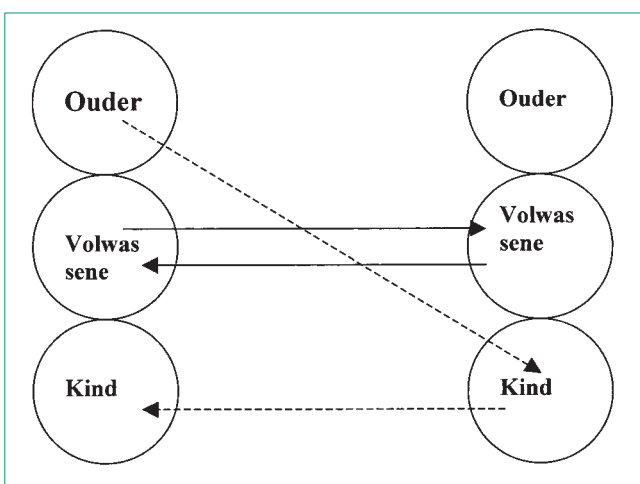
Juist in de les LO is het kind uiterst kwetsbaar: je loopt in sporttenu, iedereen is getuige van jouw huis, jouw lichaam en de veranderingen die het in bepaalde periodes doormaakt. We weten hoe hard mensen en kinderen kunnen oordelen, als dat lichaam er niet uitziet of doet wat de gangbare maatstaven zeggen. Te dik, te dun, te klein, te groot, met handicap, juist in de les LO komt de ware ik naar boven. En die naakte waarheid is vaak onderwerp van pestgedrag. Er zijn nu eenmaal altijd kinderen, die op een of andere manier vinden, dat ze meer zijn dan anderen. Of het gaat om kinderen die op een bepaalde manier hun frustratie willen botvieren. Kortom, genoeg redenen om de les LO als hoogst onveilig te ervaren door slachtoffers. Hier ligt een belangrijke taak voor de docent LO: er wordt een beroep gedaan op het normen en waardensysteem van de persoon, maar zeker ook op dat van de school! Wat zijn de afspraken binnen het systeem, wat vin-

den we belangrijk als het gaat om omgangsregels? Hoe zorgen we voor een veilig leer- en leefklimaat, niet alleen binnen de les LO, maar binnen het gehele onderwijs?

COMMUNICEREN ALS METHODIEK: BV. MET DE T.A.-BRIL

Hoe je het ook wendt of keert, alles wat we didactisch willen overbrengen, kan alleen gebeuren via heldere communicatie. Eigenlijk is het belangrijkste instrument tijdens de les de docent zelf, wat en hoe hij dat communiceert. Een model om naar communicatie te kijken is bv. Transactionele Analyse (T.A.), een model dat in de jaren '60 door Eric Berne werd ontwikkeld. Het is heel simpel, het gaat uit van drie Ego-staten. Drie 'ik'-staten, waarin je kan verkeren als je communiceert. Zit je in je 'Ouder'-ik, dan zend je boodschappen uit, zoals jij dat geleerd hebt van jouw opvoeders. In deze bol zit ook ons geweten, ons normen en waardensysteem: 'In deze les is geen ruimte voor leerlingen die elkaar pesten!' of 'Goh, je bent wel erg zorgzaam voor je klasgenoot, let je wel een beetje op jezelf?'

Ben je bijvoorbeeld techniek aan het uitleggen, informatie aan het overdragen in het hier en nu, dan ben je in je 'Volwassen ik'-staat'. Ben je bv. bezig ontzettend veel lol te maken met je leerlingen of wellicht ontzettend boos op ze te worden of welke emotie dan ook te uiten, dan zit je in je 'Kind ik'-staat'. Weten hoe communicatiepatronen verlopen, T.A. noemt deze transacties, kan erg goed helpen bij het communiceren met je leerlingen. Het biedt veel mogelijkheden bij het coachen en begeleiden. Je zou kunnen zeggen: als je vanuit de juiste bol (ik'-staat) contact maakt met je leerlingen de kans het grootst is dat je communicatie effectief verloopt (parallele transactie). Soms is het ook handig juist het tegenovergestelde te doen, als je juist wil dat de communicatie stopt (kruistransactie).

Afbeelding 2: Transactionele Analyse, de ego-staten en transacties

parallele transactie bv: (strakke lijn)

O-O: Leerling: juf, ze zeggen dat te veel sporten slecht is
 Docent: ja, balans tussen inspanning en rust is belangrijk!

V-V: Leerling: meneer hoe moet je nu je arm houden bij dat lay-upshot?

Docent: kijk, elleboog naar voren, handpalm omhoog etc

K-K: Leerling: meneer gaan we vandaag weer lekker voetballen?

Docent: jaaaaahhhh, de jongens tegen de meiden!!!

Kruistransactie bv: (stippelijjn)

K-O: Leerling: meester gaan we lekker voetballen?

Docent: ik zou eerst maar eens zorgen een voldoende te halen bij touwklimmen!

Belangrijk nog om te weten is, dat we 55% van onze energie halen uit onze 'Kind-ego', dat betekent dat je in je les eigenlijk veel zal communiceren vanuit je Kind. Echter dat is niet altijd mogelijk, een docent moet nu eenmaal ook grenzen bewaken, normen en waarden handhaven. (in de Ouder-staat zijn). En techniek uitleggen (in de Volwassen-staat zijn). Maar alleen politieagent spelen in de les is dodelijk vermoeiend, dat levert geen energie op. Tenslotte willen we juist dat we met meer energie naar huis gaan!

EN BEGELEIDEN?

Dat doe je ook vanuit alle drie de ik'-staten, soms wat meer het voedende Ouderdeel gebruikend, maar zeker ook informatiegevend (V) en plezier makend. Natuurlijk ben je in je les LO de vakman op het gebied van bewegen, maar dat bewegen doen de leerlingen met een lijf dat vraagt om veiligheid. Een belangrijke competentie, zo niet de belangrijkste op dit moment is reflectie. De wil en het vermogen om steeds weer jezelf vragen te stellen: is dit wel het juiste voor deze klas, deze leerling, hoe had ik die opbouw van de les anders kunnen doen? Maar ook: wat wil ik zelf eigenlijk, waar ben ik naar op zoek, wat is eigenlijk mijn behoefte? Wat maakt dat ik doe wat ik doe of juist niet? Op welke manier wil ik betekenis hebben? Hoeveel reflecteren we op een dag? Wekelijks? Hoe vaak kijken we in de spiegel en vragen we ons af: wat ben ik eigenlijk aan het doen in mijn werk (of breder: in mijn leven)? Het lijkt misschien wat zweverig, maar de ervaring leert dat het uiteindelijk veel oplevert.

HET ZORGSYSTEEM VAN DE SCHOOL

Natuurlijk kan een docent LO niet alles alleen als het gaat om begeleiden van de leerling. Zijn primaire taak blijft de les LO, maar het is erg handig als de school een goed zorgsysteem heeft. Alle zaken die tijdens de les LO geconstateerd worden op het gebied van calamiteiten, moeten hun weg kunnen vinden naar bv. mentor, leerlingbegeleider en zorgteam. Daar hangt meestal een extern deel aan. Goed communiceren binnen de school en met instanties buiten de school, met ouders en opvoeders is van groot belang voor het welzijn van de leerling.

DOCENTEN LO EN LEERLINGBEGELEIDING

Al 25 jaar komen veel docenten LO naar de nascholingsoplei-

ding Begeleider in het onderwijs (voor velen beter bekend als LBSD-leerlingbegeleiding/schooldecaan). Ze worden vaak counselor op een school, of decaan, vertrouwenspersoon of zorgcoördinator. Of ze ontwikkelen zich tot schoolleider. Veel mensen vragen zich af hoe dat komt. LO-ers hebben iets met leerlingen en zorg, zo lijkt het wel. Of ze willen zich na een aantal jaren in de gymzaal actief te zijn geweest, verder ontwikkelen!

Met een brede opleiding als de ALO achter de rug, tijdens het vak op een intensieve manier omgaan met leerlingen, organisatorisch veel in huis hebben, tja, dan is het niet vreemd dat je LO-ers overall tegenkomt. Ik kom ze heel veel tegen in begeleidersland, maar ook daarbuiten. LO-ers hebben iets met begeleiden en dat moeten we zo houden!

Joop van der Sman is docent zwemmen, reflectie en supervisie aan de ALO Amsterdam en tevens coördinator/opleider in het team Begeleider in het onderwijs van Het Centrum voor Nascholing van Amsterdam.

CORRESPONDENTIE: J.L.M.van.der.sman@hva.nl

jvandersman@cna.uva.nl

AGENDA

SYMPOSIUM 'SPORTMEDISCH HANDELEN: AANGEPAST HANDELEN?'

Datum: 6 september

Plaats: Drents Museum te Assen

Kosten: €50,00

Info: Stichting Euro Champ, mw. P. Veen, tel.: 0592 308 280,

e-mail: p.veen@eurochamp.nl

GRATIS CURSUSHANDBOEK 'SPORT & ONTWIKKELINGSSAMENWERKING: VOORBEREID HET VELD IN'

NCDO en Sondela bieden dit cursushandboek aan voor sportontwikkelingswerkers in ontwikkelingslanden.

Info: info@sondela.nl; www.sondela.nl

Directe link naar het handboek:

www.sondela.nl/sport/trainingen.html

TITEL 'SPORTGEMEENTE VAN HET JAAR'

Achttien grote en kleinere gemeenten hebben zich voor deze titel aangemeld. Tijdens het Landelijk Congres van Vereniging Sport en Gemeenten op 20 september zal de winnaar bekend worden gemaakt.

AFDELINGEN

TWENTE

Afscheid. Marion Rauch en Harrie Ribbers hebben het afdelingsbestuur verlaten.

DE NOORDER

Studiedag

Datum: vrijdag 10 november

Tijd: 13.00 - 20.30 uur

Plaats: OSG Singelland te Drachten

Info: www.kvlo.nl afdelingen - Friesland

ZEELAND

Scholingsdag docenten LO en onderwijsgevendend basis-onderwijs

Datum: vrijdag 29 september

Tijd: 09.00 - 17.00 uur

Plaats: Sportpunt Zeeland

Kosten: € 55,- voor leden en € 65,- voor niet-leden

Info: www.kvlo.nl afdelingen - Zeeland

In de middagpauze zal er afscheid worden genomen van Wim Belzer .

DE IJSELSTREEK

Nieuwe secretaris: Jaap Huurman, Kadeneterkamp 96, 8014 CB Zwolle, tel.: 038 453 7634

Advertentie

SKILAND
SKIKAMPEN

Skiland
Postbus 59735
1040 LE Amsterdam
tel: 020-4892818
fax: 020-4892819
info@skikamp.nl
www.skikamp.nl
www.skiland.eu

SKILAND: uw partner voor de leukste wintersportkampen!
Vraag nu de nieuwe folder aan en laat u overtuigen van de prijzen, de mogelijkheden en het enthousiasme!

De voordelen van een schoolskikamp via Skiland:

- voordelige all-in prijs, inclusief skipas, skihuur en skiles
- zowel skiën als snowboarden
- volpension accommodatie met leuke avondprogramma's
- de leerling wordt veilig begeleid door ervaren CREW-members
- prettige open sfeer, duidelijke communicatie
- betrouwbaar en veilig volgens VeBON-voorwaarden

Meer info en foto's vindt u op www.skikamp.nl of www.skiland.eu

HET NUTTIGE MET HET AANGENAME

... dat deden zo'n 100 gymnastiekers, nu al voor de 33e keer, op 12 en 13 juni op Papendal. twee dagen bij- scholing via een keur van kwalitatief goede workshops en, niet te vergeten, vooral veel gezelligheid. De af- deling Gelre heeft daarmee een prima concept in handen dat in toenemende mate ook de jonge tot zeer jon- ge collega's zeer aanspreekt. Een impressie van deze dagen onder tropische temperaturen.

Door: George Knaapen

ÉÉN ZILVEREN SPELD

Die viel na het openingswoord van Gelre's afdelingsvoorzitter Jan Willem Bruil ten deel aan Arie Vermeulen. Harry Evers, representant van het hoofdbestuur van de vereniging, reikte hem uit. Uiteraard met woorden van gemeente dank voor Arie's vele verdiensten. En passant roemde Harry Evers de voorbeeldfunctie van de afdeling voor deze bijscholingsdagen, die naadloos aansluiten bij de komende wettelijke ontwikke- lingen (wet BIO) met zijn verplichte registratie van aantoon- bare competenties van docenten.

EEN GOEDE RUG EN VOETEN: ONMISBAAR

Maar ook kwetsbaar. En daarom introduceerde Huub Busser, manueel therapeut in Velp, de Spinal Mouse. Dat apparaat, waarvan er pas zo'n 20 in Nederland zijn, meet de hoek tussen twee wervels in verschillende standen van de wervelkolom. Aan de daarmee gemeten veranderingen kunnen voorzichtige conclusies worden verbonden. 'Het niet harmonisch bewegen is immers de sleutel van bewegingsstoornissen', aldus Huub. Hij werd direct gevolgd door Niels Broen en Hans van de Avest van Jongenengel Orthopedisch Centrum uit Rotterdam die hun footscan demonstreerden. Het gaat om een dynamische vorm van meten hoe de voet zonder en met schoen beweegt. Gegevens die vervolgens worden gekoppeld aan een verant- woord schoenadvies. Ze hadden daartoe een plaat met 16.000 sensoren meegebracht die ook jaarlijks door de jeugd van Ajax wordt gebruikt. Zowel De Spinal Mouse als de footscan wer- den de rest van de dag door een groot aantal aanwezigen ge- test. Dat bracht Niels aan het eind van de dag tot de conclusie: 'Gelukkig zijn er hier een hoop bewust met hun lichaam en vak bezig!'

WIE WIL NIET GEZOND ZIJN PENSIOEN HALEN?

Een retorische vraag van leraar LO en manueel therapeut Huub Noordzij, die in zijn workshop over rugbelasting inging op de enorme belasting van de tussenwervelschijven bij een verkeerde houding van docenten LO in verschillende situaties. Hij benadrukte het grote belang van het trainen van twee spie- ren: de transversus abdomis en de musculus multifidus. Dat

het nog niet zo eenvoudig is om die lage rug te stabiliseren ondervonden de aanwezigen aan den lijve. Het motto blijft: 'Hoe beter ingeoeft, des te minder risico'.

'HÉ LOSERS, KOM!'....

...beveelt Rinus Pecht, vaste gast op de Papendaldagen, met een vet Brabants accent een stelletje deelnemers die net een touwtrekspeletje hebben verloren. In zijn workshop begin- en eindspelen wordt fanatiek gewerkt, sportief voor elkaar geklapt en vooral veel gelachen 'De leerwinst is zoveel groter dan vroeger als je wat minder op de techniek en wat meer op de werksfeer let. Een beginspel om de leerlingen lichamelijk en geestelijk op arbeidsniveau te brengen, dan aan het werk en afsluiten met een feest!', dat is zijn advies. En dat hij van dat feest duidelijk zelf óók lol heeft, dat bewijst zijn grote grijns bij het laatste kwartier rock en roll, dat de zaal bijna uit spettert.

HANDBAL KÁN, OOK IN EEN GYMZAAL

'Zo, da's lang geleden' verzucht een deelnemer na de work- shop van Nicolien de Wit enigszins vermoeid. En daar loopt Nicolien zo vaak tegen aan: handbal zit vaak in het verdom- hoekje. Het probleem? Veel gymleraren zien er van af omdat

VERENIGEN...

de ruimte dat volgens hen niet toelaat. 'Maar dat is zonde', aldus Nicolien, 'je kunt best aan een groep van 25 in een gymzaal handbal aanbieden, als je maar creatief bent'. En dat laat ze zien door de groep in drie stations in circuitvorm aan het werk te zetten: gooien op kegels, technieken leren en tchoukbalspel. 'En als je dan afsluit met een spelletje op twee veldjes, dan heb je een heleboel actie en aan het eind tevreden gezichten'.

LUDIEKE WORKSHOP DANSEN

Florieke Mulders, docente bewegen en muziek, kreeg direct na het diner alle deelnemers in haar workshop. Maar voor enige dinerdip was geen tijd. Met groot enthousiasme kreeg ze de zaal aan het streetdance mét breakdance trucs. 'Dansen is in de gymzaal voor velen dan wel moeilijk, maar als je weet dat je daarin je eigen keuzes kunt maken dan is het voor iedereen haalbaar. Jezelf uitleven kan, maar je kunt ook heel eenvoudig differentiëren', aldus Florieke.

'HIJ DIE INBREUK DOET OP EEN RECHT...'(ART.6:162 BW)

'Als er iets gebeurt, waarvan je vermoedt dat dat een staartje kan hebben, maak dan aantekeningen. Een paar jaar gaan er zó overheen en dan weet je het niet meer', aldus Martin Merkelbag in zijn workshop over beroepsaansprakelijkheid. Erg interessant volgens de deelnemers, want ook een leraar LO wil liever 'geen oor aangenaaid krijgen'. Toch is het veelal de werkgever die aansprakelijk wordt gesteld en is. 'Maar de beroepsaansprakelijkheidsverzekering via het lidmaatschap van KVLO blijft zinvol, want je moet je door een advocaat laten vertegenwoordigen. Stel die verzekering dus direct op de hoogte.' En nog een advies: zet die bak met horloges, mobieltjes enz. niet

in de gymzaal, maar achter slot en grendel! Jij stelt immers de eis als leraar, dus jij bent verantwoordelijk voor het nemen van zorgvuldige maatregelen.'

LO2 IN HET VMBO, HAVO EN VWO

Ook voor deze workshop enorm veel belangstelling. Na een goede inleiding van o.a. Alien Zonnenberg, vergezeld van een hand-out, kwamen de vele vragen los. De tijd was dan ook te kort om de leergierige aanwezigen allen te kunnen bedienen. Advies: wacht niet tot 2007, maar begin er nu aan. De praktijkervaringen tot nu toe zijn enthousiaste leerlingen en gemotiveerde leraren. Op een opmerking van iemand 'bij ons op school willen ze er niet aan' reageert Alien alert: 'Dan kom ik het ze wel even uitleggen'.

VOETBALLEN LEER JE DOOR TE VOETBALLEN!

Een heldere visie van KNVB-trainer Jos Bolt, die in zijn workshop bij de deelnemers veel losmaakte. 'Hij vergeet wél dat wij met leerlingen werken en niet met gemotiveerde voetballertjes', was een veel gehoorde reactie. Toch bleef Jos bij zijn standpunt: 'Blijf zo dicht mogelijk bij het voetbalspel. En een vier tegen vier partijtje is de kleinst mogelijk volwaardige vorm daarvan. Je hebt dan alle posities bezet. Ondanks de kritiek waren er na alle variaties die Jos liet zien ook andere geluiden te horen. 'Is het nu al afgelopen?'

'IK GA HET PROBEREN, MAAR HET LUKT TOCH WAARSCHIJNLIJK NIET'

Aldus Johannes Brandsma (veel Frieser kan het niet, toch?) in de workshop kaatsen die hij als afsluiting van de Papendaldagen met drie andere trainers gaf. Want kaatsen lijkt zo eenvoudig, maar is dat zeker niet. In de brandende zon werd het kleine leren handgemaakte balletje gevuld met koeienhaar flink heen en weer gemept. Om te beginnen met de blote handen, om het gevoel te krijgen. Gelukkig klonk al spoedig het uitdagende 'voor de mietjes onder ons een handschoen' zodat het spel écht gespeeld kon worden.

Na uitreiking van de certificaten en invulling van de evaluaties bleek overduidelijk: dit waren ondanks (of dank zij?) de brandende zon opnieuw geslaagde Papendaldagen. De afdeling Gelre, gaf dan ook als agenda-advies mee: houd 4 en 5 juni 2007 vast vrij!

Voor de foto's van de Papendaldagen van de afdeling Gelre zie: www.kvlo.nl.

Foto's: Jan Willem Bruil

CORRESPONDENTIE: bruil@quicknet.nl.

Oproep: Europees onderzoek naar kwaliteit LO

Het hoofdbestuur van de KVLO doet een dringend beroep op praktiserende docenten LO uit alle onderwijssectoren, om mee te doen aan een groot Europees onderzoek: *The profile of a Physically Well Educated Young Person*. Het onderzoek betreft uw mening over de essentie en de inhoud van lichamelijke opvoeding op school en over de mate waarin u eindtermen en doelstellingen in de praktijk realiseert. De resultaten zijn van groot belang om beleidsmakers en politici te kunnen informeren en lichamelijke opvoeding in heel Europa beter te kunnen positioneren. Het invullen van de enquête (vertaald in een Nederlandse versie) gebeurt online en duurt slechts vijftien minuten. Via de website van EUPEA: www.eupea.com kunt u de enquête invullen en vindt u meer informatie. Het verwerken van de gegevens gebeurt anoniem. U wordt uiteraard op de hoogte gehouden van de resultaten.

Antwoord Minister spoort niet met amendementen Kamer

Op 7 juli heeft de Minister van Onderwijs, Maria van der Hoeven, schriftelijk geantwoord op Kamervragen die gesteld zijn naar aanleiding van de bij KVLO gemelde vermindering van lessen LO op diverse VO-scholen (zie LAPA LO 8). De minister geeft aan geen reden te zien scholen hierop aan te spreken en de voorlichting van de adviespunten onderbouw en tweede fase te corrigeren. Ze houdt - ook op dit punt - vast aan de door haar steeds bepleite autonomie. Scholen zouden binnen de wet blijven als ze zich maar houden aan de regels van vormgeving en inhoud. Aan het feit

dat de Kamer de peildatum 1 augustus 2005 nadrukkelijk in de wettekst zelf opgenomen heeft om te verwijzen naar het behoud van uren wordt hiermee voorbijgegaan. Een reactie die duidelijk niet spoort met de tekst van de toelichting en behandeling van de amendementen in de Kamer. Hiermee wordt tevens het enorme maatschappelijke draagvlak voor handhaving van een minimale uren garantie gebagatelliseerd. Het is niet te vatten dat OCW met de Alliantie de scholen oproept tot een dagelijks sportaanbod en het instrument (een wetsartikel) dat een bodem garandeert uit handen geeft en anders interpreteert dan de Kamer beoogt. Het hoofdbestuur is hierover vanzelfsprekend wederom in overleg met kamerleden. Dit mag de Kamer niet laten gebeuren! We houden u op de hoogte en verwijzen voor nadere informatie naar de nog steeds noodzakelijke button GYM-MOET op www.kvlo.nl.

Heel Nederland danst 2006

Het NISB roept u op om op 6 november van 11.15 - 11.20 uur met uw school mee te doen aan een recordpoging om meer dan 200.000 Nederlanders vijf minuten aan het dansen te krijgen op 'What a feeling' van Irene Cara. Dit zou een vermelding in Guinness Book of Records kunnen opleveren onder de titel 'grootste aantal mensen dat tegelijkertijd op verschillende locaties dezelfde dans danst'. Het gaat er vooral om iedereen te inspireren meer te bewegen omdat het gezond en leuk is. Er komt veel publiciteit via radio en tv voor deze actie. Alle informatie vindt u op www.heelnederland-danst.nl.

Website Alliantie

De website van de Alliantie School & Sport *samen sterker* is online. Centraal staan de good practices van samenwerking tussen school & sport. U kunt u opgeven voor de nieuwsbrief en goede voorbeelden aanmelden.

Zie: www.alliantieschoolensport.nl.

Nieuwe medewerkers, mutaties en vertrek Henry Hennink

Vanaf 1 augustus is Hilde Bax (0,5) werkzaam voor bestuurs- en onderwijskundige zaken. Miriam Hoogendijk (0,65) volgt Henry Hennink op die per 1 september zijn expertise bij de consultancytak van VOS/ABB geheel op onderwijshuisvesting gaat inzetten. Mirjam was coördinator van het netwerk BO in Lelystad en zal zich vooral richten op het primair onderwijs. Martin Merkelbag gaat zich toeleggen op onderwijshuisvesting en is hiervoor het eerste aanspreekpunt. In het projectteam regionale positionering zijn benoemd projectleider Grethil Post (0,2) en vijf regiocoördinatoren (0,3): Don Koehorst, Gerné de Jong, Walter Leurink, Noud Bosboom en Margriet Vrijhoef. Grethil Post gaat zich daarnaast als 'scorende spits' evenals Aernout Dorpmans inzetten voor de alliantie. Het hoofdbestuur is zeer verheugd over de komst van de nieuwe collega's en wenst Henry veel succes toe in zijn nieuwe en uitdagende baan.

SNOWBREAKS.NL
BY ROCKS N RIVERS

Schoolkampen in de sneeuw!

ROCKS 'N RIVERS LEDEBOERSTRAAT 68B, 5048 AD TILBURG, NEDERLAND
TEL.: 013 4690460, FAX. 013 4690461, E-MAIL: INFO@ROCKS-N-RIVERS.NL
WEBSITE: WWW.ROCKS-N-RIVERS.NL

EFA *tours*
de Mol-Pelikaan

HEEFT U ONZE WEBSITES AL BEZOCHT

www.kvlo.nl

www.gymleraren.nl (community lo)

www.gymlessen.nl (vaklokaal digischool)

www.bvenet.nl/~lo-bve

www.schoolensport.nl

www.janluitingfonds.nl

Professionele coaching- en analysesoftware en de bijbehorende hardware.

Video in de les, Video in mijn les?

Kost mij dat niet te veel tijd? Kunnen leerlingen zelfstandig met video werken?
Hoe oud moet je zijn voor effectieve video feedback? Waarom zou ik dat in mijn lessen doen? Kan ik ook voorbeelden afspelen? Mijn school kan dat nooit betalen!
Kan ik plaatjes en tekeningen over de video heen leggen? Hoef ik nooit meer een tape heen en weer te spoelen? Kan ik elk moment van de les achteraf vastleggen?

Kan ik gelijktijdig opnames maken en afspelen???

Dus ik kan met één leerling kijken terwijl de anderen door oefenen en opgenomen worden...en dát zie ik dan ook? Altijd? Dat geloof ik niet.

siliconCOACH timeWARP 2

Dat is misschien wel handig

Neem contact op.

Distributie Nederland, België en Duitsland: Visualcoach, Karolusgulden 20, 2353TA Leiderdorp
servicelijijn: +316 41767989, info@visualcoach.nl, www.visualcoach.nl

WWW.VISUALCOACH.NL

Science, géén fiction

S.B.O. de Boemerang

Vakleerkracht bewegingsonderwijs

- Locatie:** Speciaal Basis Onderwijs (SBO) de Boemerang, Zilverschoon 104, 7322 GK Apeldoorn
- Aanstelling:** 4 dagen per week, WTF 0,8024
- Dienstverband:** Per 1-10-2006. Aanstelling voor een jaar, met vooruitzicht op aanstelling voor onbepaalde tijd.
- Functie-inhoud:** Bewegingsonderwijs verzorgen voor alle groepen van onze SBO school (leeftijd 4 tot en met 12 jaar) en alle andere werkzaamheden die verband houden met de functie van vakleerkracht B.O.
- Functie-eisen:**
- bevoegdheid leerkracht bewegingsonderwijs
 - affiniteit met de doelgroep S.B.O. (leerlingen met leer- en gedragsproblemen)
 - werken in teamverband
 - enthousiasme en uitstraling
 - ervaring in het lesgeven en werken met klimwand en tokkelbaan
 - les geven aan alle leeftijden van de basisschool (4-12 jaar)
 - zorgverbreding in het bewegingsonderwijs kunnen opzetten en uitvoeren
 - begeleiden en enthousiasmeren bij buitenschoolse sportactiviteiten
 - visie hebben op het vak bewegingsonderwijs in het speciaal onderwijs
 - een voortrekkersrol binnen het team innemen t.a.v. het vak bewegingsonderwijs
 - bereid zijn sportdagen, schoolkampen en dergelijke op te zetten en te begeleiden
- Wat wij bieden:** Fantastische school, goede sfeer, fijne collega's
Prima accommodatie zowel binnen als buiten
Goed schoolwerkplan
De school is tweede geworden bij de landelijke verkiezing "Sportiefste basisschool van Nederland" (november 2005)
- Salarisindicatie:** CAO onderwijs en RPB
- Inlichtingen:** Deze worden verstrekt door Anja Duynstee (directeur) en Frank Hofland (vak docent), telefoon op school: 055-3602740
- Sollicitatie aan:** S.B.O. de Boemerang, Zilverschoon 104, 7322 GK Apeldoorn, t.a.v. Anja Duynstee, info@deboemerang.com
- Sluitingsdatum:** 5 september 2006. Gesprekken met de sollicitanten vinden plaats na de zomervakantie.